

GLOBAALNE RÄNDERAAMISTIK

Märge: Eestikeelse tõlkega tutvumisel tuleks lähtuda inglisekeelsest originaaldokumendist. Ka kõikide ÜRO ametlike keelte puhul, olgugi et need on võrdses staatuses, lähtutakse küsimuste tekkimisel versioonist selles keeles, milles toimusid läbirääkimised ja milles koostati lõpptekst.

LÕPLIK KAVAND

11. juuli 2018

Meie, riigi- ja valitsusjuhid ning kõrged esindajad, kohtudes 10. ja 11. detsembril 2018 Marokos, kinnitades pagulasi ja rahvusvahelises rändes osalejaid (edaspidi „migrant“, arvestades raamistiku originaalkeeles kasutatavat mõistet) käsitlevat New Yorgi deklaratsiooni ning soovides märkimisväärselt tõhustada koostööd rahvusvahelise rände kõikide mõõtmete puhul, oleme vastu võtnud siinse globaalse ränderaamistiku (globaalne ränderaamistik turvaliseks, korrapäraseks ja seaduslikuks rändeks).

PREAMBUL

1. Käesolev globaalne ränderaamistik tugineb Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärkidele ja põhimõtetele.
2. See tugineb ka inimõiguste ülddeklaratsioonile; kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelisele paktile; majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelisele paktile; muudele olulistele rahvusvahelistele inimõiguste lepingutele¹; rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioonile, sealhulgas naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokollile ning maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri välismaalase ebaseaduslikku toimetamist tõkestavale protokollile; orjatöö konventsioonile ning orjatöö, orjakaubanduse ja orjusega sarnaste institutsioonide ja tavade kaotamise lisakonventsioonile; ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonile; ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsioonile; Pariisi kokkuleppele²; Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonidele, mis käsitlevad inimväärset tööd ja töörännet³; samuti kestliku arengu tegevuskavale 2030; Addis Abeba tegevuskavale; Sendai katastroofiohu vähendamise raamistikule ja uuele linnade tegevuskavale.
3. Üleilmsel tasandil arutelud rahvusvahelise rände teemal ei ole midagi uut. Tuletame meelde edusamme, mida tehti ÜRO kõrgetasemeliste dialoogide kaudu, mis käsitlesid rahvusvahelist rännet ja arengut, 2006. ja 2013. aastal. Samuti tunnustame 2007. aastal algatatud ülemaailmse rände- ja arengufoorumi tööpanust. Need platvormid sillutasid teed pagulasi ja migrante käsitlevale New Yorgi deklaratsioonile, mille kaudu me otsustasime kahe eraldi protsessi käigus välja töötada üleilmse pagulasraamistiku ning võtta vastu globaalse ränderaamistiku. Need kaks globaalset kokkulepet moodustavad täiendavad rahvusvahelised koostööraamistikud, mille kaudu täidetakse nende vastavaid mandaate, nagu on

¹ Rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvaheline konventsioon; konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta; piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastane konventsioon; lapse õiguste konventsioon; kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete õiguste kaitse rahvusvaheline konventsioon; kõigi isikute kaitsmist kadunuks jääma sundimise eest käsitlev rahvusvaheline konventsioon; puuetega inimeste õiguste konventsioon.

² Vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel dokumendis FCCC/CP/2015/10/Add.1, otsus 1/CP.21.

³ 1949. aasta konventsioon võõrtöötajate kohta (nr 97), 1975. aasta konventsioon võõrtöötajate kohta (nr 143), 1962. aasta konventsioon võrdse kohtlemise kohta (nr 118), 2011. aasta koduabiliste inimväärse töö konventsioon (nr 189).

sätetatud pagulasi ja migrante käsitlevas New Yorgi deklaratsioonis, millega tunnustatakse seda, et pagulased ja migrandid võivad olla silmitsi mitmete ühiste väljakutsete ning sarnaste haavatavustega.

4. Pagulastel ja migrantidel on õigus samadele üldistele inimõigustele ja põhivabadustele, mida tuleb igal ajal austada, kaitsta ning järgida. Samas on migrandid ja pagulased eri rühmad, kellega seonduvat reguleerivad eraldi õigusraamistikud. Üksnes pagulastel on õigus konkreetsele rahvusvahelisele kaitsele, mis on rahvusvahelises pagulasõiguses kindlaks määratud. Siinses globaalses ränderaamistikus viidatakse migrantidele ning esitatakse koostööraamistik, mis käsitleb rännet ja selle kõiki mõõtmeid.
5. Tunnustame liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade sisendit konsulteerimise ja kokkuvõtete tegemise etappides, samuti peasekretäri aruannet „Making migration work for all“ (rände muutmine kõigi jaoks toimivaks) kui panust globaalse ränderaamistiku ettevalmistusse.
6. Globaalne ränderaamistik on verstepost rändelase üleilmse dialoogi ja rahvusvahelise koostöö ajaloos. See põhineb kestliku arengu tegevuskaval 2030 ja Addis Abeba tegevuskaval ning arvesse on võetud 2013. aasta oktoobris vastu võetud rahvusvahelise rände ja arengu kõrgetasemelise dialoogi deklaratsiooni. See tugineb rahvusvahelise rände ja arengu peasekretäri endise eriesindaja teedrajavale tööle, sealhulgas tema 3. veebruari 2017. aasta aruandele.
7. Globaalne ränderaamistik on õiguslikult mittesiduv koostööraamistik, mis tugineb põhimõtetele, millele liikmesriigid on lubanud pagulasi ja migrante käsitleva New Yorgi deklaratsiooniga pühenduda.. See soosib kõikide asjaomaste rändevaldkonna osaliste rahvusvahelist koostööd, tunnistades, et ükski riik ei saa lahendada rändeprobleeme üksinda, ning toetab riikide suveräänsust ja nende rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi.

MEIE VISIOON JA JUHTPÕHIMÕTTED

8. Globaalne ränderaamistik väljendab meie kollektiivset pühendumust täiustada koostööd rahvusvahelise rände vallas. Ränne on olnud läbi ajaloo inimkogemuse osa ning me tunnustame, et see on olnud jõukuse, innovatsiooni ja kestliku arengu allikas meie üleilmastunud maailmas ning et neid positiivseid mõjusid saab rände parema haldamise kaudu optimeerida. Enamik migrante maailmas reisib, elab ja töötab praegu turvaliselt, korrapäraselt ning seaduslikult. Sellegipoolest mõjutab ränne kahtlemata meie riike, kogukondi, migrante ja nende perekondi väga erineval ning mõnikord ettenägematul viisil.
9. Äärmiselt tähtis on, et rahvusvahelise rände väljakutsed ja võimalused meid pigem ühendaksid kui eraldaksid. Globaalses ränderaamistikus esitatakse meie ühine arusaam, jagatud vastutus ja rännet puudutava eesmärgi ühtsus, mis muudab selle kõigi jaoks toimivaks.

Ühine arusaam

10. Globaalse ränderaamistiku aluseks on olnud avatud, läbipaistva ja kaasava protsessi jooksul kogutud tõendite ja andmete pretsedenditu läbivaatamine. Me jagasime teavet oma tegeliku olukorra kohta ning kuulasime mitmesuguseid arvamusi, rikastades ja kujundades enda ühist arusaama sellest keerulisest nähtusest. Mõistsime, et ränne on meie üleilmastunud maailma eripära, mis seob ühiskondi nii piirkondade sees kui ka nende vahel, muutes meid kõiki päritolu-, transiit- ja sihtriikideks. Me tunnustame, et esineb pidev vajadus teha rahvusvahelisi jõupingutusi, suurendamaks meie rändeteadmisi ja analüüsivõimekust, sest ühised arusaamad edendavad poliitikat, mis avab kestliku arengu potentsiaali kõigi jaoks. Me peame koguma ja levitama kvaliteetseid andmeid. Me peame tagama, et praeguseid ja potentsiaalseid migrante teavitatakse nende kõigist õigustest ja kohustustest ning turvalise, korrapärase ja seadusliku rände võimalustest ning et nad on teadlikud ebaseadusliku rände riskidest. Me peame tagama ka kõikidele oma kodanikele juurdepääsu objektiivsele, tõendus põhisele ja selgele teabele rände eeliste ning väljakutsete kohta, et hajutada eksitavaid väiteid, mis võivad põhjustada migrantide negatiivset tajumist.

11. Globaalses ränderaamistikus esitatakse terviklik visioon rahvusvahelise rände kohta ning tunnustatakse seda, et rände kõikide eeliste optimeerimiseks on vaja kõikehõlmavat lähenemisviisi, käsitledes ühtlasi üksikisikute ja kogukondade riske ja väljakutseid päritolu-, transiit- ja sihtriikides. Ükski riik ei saa tegeleda selle üleilmse nähtuse väljakutsete ja võimalustega üksinda. Selle kõikehõlmava lähenemisviisiga on meie eesmärk hõlbustada turvalist, korrapärast ja seaduslikku rännet, vähendades ühtlasi ebaseaduslikku rännet ning selle negatiivset mõju rahvusvahelise koostöö ja globaalses ränderaamistikus esitatud eri meetmete kaudu. Me tunnustame oma jagatud vastutust üksteise kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmesriikide ees reageerida üksteise vajadustele ja kartustele seoses rändega ning üldist kohustust austada, kaitsta ja järgida kõikide migrantide inimõiguseid, olenemata nende rändestaatuses, edendades ühtlasi kõigi meie kogukondade julgeolekut ja õitsengut.
12. Siinse globaalse ränderaamistiku eesmärk on leevendada rände tõuketegureid ja algpõhjuseid, mis ei võimalda inimestel luua ega säilitada kestlikke elatusvahendeid oma päritoluriigis ning mis sunnib neid seega oma tulevikku mujal kujundama. Sellega soovitakse vähendada riske ja haavatavusi, millega migrantid eri rändeetappides silmitsi seisavad, austades, kaitstes ja järgides nende inimõiguseid ning pakkudes neile hoolitsust ja abi. Selle eesmärk on tegeleda kogukondade õigustatud muredega, tunnistades, et ühiskonnas toimuvad eri ulatusega demograafilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkondlikud muutused, mis võivad avaldada rändele mõju ning tuleneda rändest. Sellega soovitakse luua tingimused, mis annavad kõikidele migrantidele võimaluse rikastada meie ühiskonda oma inimlike, majanduslike ja sotsiaalsete võimete kaudu ning seega hõlbustada nende panust kestlikku arengusse kohalikul, riigi, piirkonna ja üleilmsel tasandil.

Eesmärgi ühtsus

13. Siinses globaalses ränderaamistikus tunnustatakse, et turvaline, korrapärane ja seaduslik ränne on kõigi jaoks toimiv, kui see toimub piisava teabe tingimustes, kavandatud ning konsensuslikul viisil. Ränne ei tohiks kunagi tuleneda meeleheiteest. Kui see nii on, siis peame tegema koostööd, et vastata haavatavas olukorras migrantide vajadustele ja tegeleda vastavate väljakutsetega. Me peame töötama koos, et luua tingimused, mis võimaldavad kogukondadel ja üksikisikutel elada turvaliselt ja väärikalt nende enda riigis. Me peame päästma elusid ja kindlustama migrantide viibimise ohutus paigas. Me peame kindlustama, et migrantidel on võimalus saada oma ühiskonna täieõiguslikeks liikmeteks, rõhutama nende positiivset panust ning edendada kaasamist ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Me peame tagama suurema ettemääratuse ja kindlustunde nii riikide, kogukondade kui ka migrantide jaoks. Selle saavutamiseks pühendume sellele, et hõlbustada ja tagada turvalist, korrapärast ning seaduslikku rännet kõikide hüvanguks.
14. Meie edukus sõltub riikide vastastikusest usaldusest, otsusekindlusest ja solidaarsusest, et täita siinses globaalses ränderaamistikus esitatud eesmärgid ning pühendumusi. Me tegutseme ühiselt, kõigile kasuliku koostöö vaimus, et tegeleda rände kõikide väljakutsete ja võimalustega jagatud vastutuse ning uuenduslike lahenduste kaudu. Astume selle ajaloolise sammu just seda ühist eesmärki silmas pidades, olles täiesti teadlikud, et globaalne ränderaamistik on verstepost, mitte meie jõupingutuste lõpp-punkt. Pühendume sellele, et jätkata mitmepoolset dialoogi Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis korrapärase ja tõhusa jätkutegevuste ja seire mehhanismi kaudu, tagades, et selles dokumendis esitatud teksti alusel visandatakse konkreetseid meetmeid miljonite inimeste hüvanguks igas maailma piirkonnas.
15. Me nõustume, et globaalne ränderaamistik põhineb mitmel valdkondadevahelisel ja üksteisest sõltuval juhtpõhimõttel.

Inimkesksus. Globaalne ränderaamistik kätkeb tugevat inimlikku mõõdet, mis tuleneb rändekogemusest. See edendab migrantide ning päritolu-, transiit- ja sihtriikide kogukondade liikmete heaolu. Selle tulemusena seatakse globaalses ränderaamistikus keskele kohale üksikisikud.

Rahvusvaheline koostöö. Globaalne ränderaamistik on õiguslikult mittesiduv koostööraamistik, milles tunnustatakse, et kuna see nähtus on olemuslikult riikidevaheline, ei saa ükski riik tegeleda rändega üksinda. See nõuab rahvusvahelist, piirkondlikku ja kahepoolset koostööd ning dialoogi. Raamistiku

autoriteet põhineb selle konsensuslikul laadil, usaldusväärsusel, kollektiivsel omandil, ühisel rakendamisel, jälgimisel ja ülevaatamisel.

Riikide suveräänsus. Globaalne ränderaamistik kinnitab riikide suveräänset õigust määrata kindlaks oma riiklik rändepoliitika ning riikide eesõigust reguleerida rännet oma jurisdiktsioonis kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Riigid võivad oma suveräänses jurisdiktsioonis eristada seaduslikku ja ebaseaduslikku rändestaatust, sealhulgas siis, kui nad määravad kindlaks oma õiguslikud ja poliitilised meetmed globaalse ränderaamistiku rakendamiseks, võttes arvesse riikide erinevat olukorda ja poliitikat, erinevaid prioriteete ning riiki sisenemise, riigis elamise ja töötamisega seotud nõudeid kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Õigusriik ja nõuetekohane menetlus. Globaalses ränderaamistikus tunnistatakse, et õigusriigi põhimõtte austamine, nõuetekohane menetlus ja õiguskaitse kättesaadavus on aluseks kõikide rände haldamise aspektide puhul. See tähendab, et nii riik, avaliku ja erasektori institutsioonid ja üksused kui ka isikud ise vastutavad seaduste ees, mis on avalikult välja kuulutatud, mis kehtivad kõigi suhtes võrdselt ja on kohtute poolt sõltumatult kohaldatud ning mis on rahvusvahelise õigusega kooskõlas.

Kestlik areng. Globaalne ränderaamistik tugineb kestliku arengu tegevuskavale 2030 ning põhineb asjaolu tunnistamisel, et ränne on mitmemõõtmeline nähtus, mis on päritolu-, transiit- ja sihtriikide kestliku arengu puhul väga oluline ning nõuab sidusat ja kõikehõlmavat vastust. Ränne aitab kaasa positiivsele arengule ja kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamisele, eriti kui seda hallatakse nõuetekohaselt. Globaalse ränderaamistiku eesmärk on võimendada rände potentsiaali kõikide kestliku arengu eesmärkide saavutamisel, samuti mõju, mida nende saavutamine avaldab rändele tulevikus.

Inimõigused. Globaalne ränderaamistik põhineb inimõigusi käsitleval rahvusvahelisel õigusel ning toetab kaitsetaseme säilitamise ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid. Globaalse ränderaamistiku rakendamise tagame kõikide migrantide inimõiguste tõhusa austamise, kaitse ja järgimise nende rändestaatusest olenemata kõikides rändetsükli etappides. Samuti kinnitame pühendumust selle nimel, et kaoksid kõik diskrimineerimise vormid, sealhulgas rassismi, ksenofoobia ning migrantide ja nende perekondade suhtes esinev sallimatus.

Sooküsimuste arvestamine. Globaalse ränderaamistikuga tagatakse, et naiste, meeste, tüdrukute ja poiste inimõiguseid austatakse kõikides rändetappides, nende erivajadusi mõistetakse ja käsitletakse nõuetekohaselt ning neid võimestatakse tegutsema eestvedajana. See tugevdab soolist perspektiivi, edendab soolist võrdõiguslikkust ning kõikide naiste ja tüdrukute võimestamist, tunnustades nende sõltumatust ning eestvedaja ja liidrirolli, et eemalduda suhtumisest, mille kohaselt nähakse naissoost migrante eelkõige ohvrina.

Laste vajaduste arvestamine. Globaalse ränderaamistikuga edendatakse kehtivaid rahvusvahelisi õiguslikke kohustusi seoses lapse õigustega ning toetatakse lapse parimate huvide põhimõtet igal ajal kui peamist kaalutlust kõikides lapsi puudutavates olukordades rahvusvahelise rände kontekstis, sealhulgas saatjata ja eraldatud laste puhul.

Kogu valitsust kaasav lähenemine. Globaalses ränderaamistikus leitakse, et ränne on mitmemõõtmeline reaalsus, millega ei saa tegeleda üks valitsuse poliitikavaldkond üksinda. Tõhusate rändepoliitika ja -tavade väljatöötamiseks ning elluviimiseks on vaja kogu valitsust kaasavat lähenemist, et tagada horisontaalne ja vertikaalne poliitiline sidusus kõikides valitsuse valdkondades ja kõikidel valitsuse tasanditel.

Kogu ühiskonda kaasav lähenemine. Globaalse ränderaamistikuga edendatakse laiaulatuslikke mitme sidusrühma partnerlusi, et tegeleda kõikide rände mõõtetega, kaasates migrante, diasporaasid, kohalikke kogukondi, kodanikuühiskonda, akadeemilisi ringkondi, erasektorit, parlamendisaadikuid, ametiühinguid, riiklikke inimõiguste institutsioone, meediat ja teisi rände haldamisel olulisi sidusrühmi.

MEIE KOOSTÖÖRAAMISTIK

16. Pagulasi ja migrante käsitleva New Yorgi deklaratsiooniga võtsime vastu poliitilise deklaratsiooni ja pühendumiste paketi. Kinnitades veel kord kogu deklaratsiooni, tuginema sellele, nähes ette koostööraamistiku, mis koosneb 23 eesmärgist ning hõlmab nende elluviimist, jätkutegevusi ja seiret. Iga eesmärgi all on esitatud pühendumus, millele järgnevad eri toimingud, mida käsitatakse oluliste poliitiliste instrumentide ja parimate tavadena. 23 eesmärgi saavutamiseks tuginema nendele toimingutele, et saavutada turvaline, korrapärane ja seaduslik ränne kogu rändetsükli jooksul.

Turvalise, korrapärase ja seadusliku rände eesmärgid

- (1) Täpsete ja eristatud andmete kogumine ning kasutamine tõendus põhise poliitika kujundamiseks
- (2) Nende rände tõuketegurite ja algpõhjuste minimeerimine, mis sunnivad inimesi oma päritoluriigist lahkuma
- (3) Täpse ja õigeaegse teabe pakkumine kõikides rändeetappides
- (4) Tagada, et kõik migrandid omaksid asjakohaseid dokumente, mis tõendaksid nende isikut ja õiguslikku seisundit
- (5) Seadusliku rände võimaluste kättesaadavuse ja paindlikkuse suurendamine
- (6) Õiglase ja eetilise töölevärbamise hõlbustamine ning inimväärset tööd võimaldavate tingimuste tagamine
- (7) Rändevaldkonna haavatavustega tegelemine ja nende vähendamine
- (8) Elude päästmine ja kooskõlastatud rahvusvaheliste jõupingutuste tegemine eesmärgiga leida kadunuks jäänud migrandid
- (9) Riikidevahelise koostöö tugevdamine migrantide smugeldamisele reageerimisel
- (10) Inimkaubanduse ennetamine, takistamine ja kõrvaldamine rahvusvahelise rände kontekstis
- (11) Lõimitud, turvaline ja koordineeritud piirihaldus
- (12) Rändemenetluste kindluse ja prognoositavuse tugevdamine asjakohaseks seireks, hindamiseks ning teavitamiseks
- (13) Rändega seotud kinnipidamise kasutamine üksnes viimase abinõuna ja püüde leida alternatiivseid võimalusi
- (14) Konsulaarkaitse, abi ja koostöö edendamine kogu rändetsükli jooksul
- (15) Migrantidele põhiteenustele juurdepääsu tagamine
- (16) Migrantide ja ühiskonna võimestamine, et saavutada täielik kaasamine ning sotsiaalne ühtekuuluvus
- (17) Igas vormis diskrimineerimise kaotamine ja tõendus põhise avaliku arutelu edendamine, et kujundada rände tajumist
- (18) Oskuste arendamisse investeerimine ning oskuste, kvalifikatsioonide ja pädevuste vastastikuse tunnustamise hõlbustamine
- (19) Tingimuste loomine, et migrandid ja diasporaad saaksid täielikult kaasa aidata kestlikule arengule kõikides riikides
- (20) Kiirema, ohutuma ja odavama rahasaadetiste edastamise edendamine ning migrantide rahalise kaasamise soosimine
- (21) Koostöö tegemine ohutu ja väärrika tagasisaatmise ja -võtu hõlbustamisel, samuti kestlikul taasintegreerimisel
- (22) Mehhanismide loomine, et tagada sotsiaalkaitseõiguste ja väljateenitud toetuste ülekantavus

EESMÄRGID JA PÜHENDUMUSED

1. EESMÄRK. Täpsete ja eristatud andmete kogumine ning kasutamine tõenduspoliitika kujundamiseks

17. Pühendume sellele, et tugevdada üleilmset tõendibaasi rahvusvahelise rände kohta, täiustades täpsete, usaldusväärsete ja võrreldavate ning soo, vanuse, rändestaatus ja muude konkreetse riigi kontekstis oluliste omaduste järgi eraldatud andmete kogumist, analüüsi ja levitamist ning investeerides sellesse, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusel rahvusvaheliste inimõiguste alusel ja kaitses isikuandmeid. Lisaks pühendume selle tagamisele, et nende andmete toel edendatakse teadusuuringuid, mis suunavad sidusat ja tõendipõhist poliitikakujundust ja teadvat avalikku arutelu ning võimaldavad tõhusalt jälgida ja hinnata pühendumuste elluviimist aja jooksul.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) töötame välja kõikehõlmava strateegia ning rakendame seda, et täiustada rändeandmeid kohalikul, riigi, piirkondlikul ja üleilmisel tasandil kõikide asjaomaste sidusrühmade osalusel ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni statistikakomisjoni juhendamisel, ühtlustades andmete kogumise meetodikat ning tugevdades analüüsi ja rändega seotud andmete ja näitajate levitamist;
- b) täiustame rändestatistika ja riikide andmesüsteemide rahvusvahelist võrreldavust ning ühilduvust, sealhulgas arendades edasi ja kohaldades rahvusvahelise migrandi statistilist määratlust, töötades välja standardid, et mõõta migrantide hulka ja vooge, ning dokumenteerides rändemustreid ja -suundumusi, migrantide omadusi ning rände tõuke- ja mõjutegureid;
- c) töötame välja üleilmse programmi, et luua ja täiustada riikide suutlikkust andmete kogumisel, analüüsil ning levitamisel eesmärgiga jagada andmeid, täita andmelünki ja hinnata peamisi rändesuundumusi; see programm innustab igal tasandil koostööd asjaomaste sidusrühmade vahel, tagab spetsiaalse koolituse, finantstoetuse ja tehnilise abi, võimendab uusi andmeallikaid, sealhulgas suurandmeid, ning selle vaatab korrapäraselt läbi ÜRO statistikakomisjon;
- d) kogume, analüüsime ja kasutame andmeid, mis käsitlevad rände mõjusid ja kasutegureid, samuti migrantide ja diasporaade panust kestlikku arengusse, eesmärgiga anda teavet kestliku arengu tegevuskavale 2030 ning seotud strateegiate ja programmide rakendamiseks kohalikul, riigi, piirkonna ja üleilmisel tasandil;
- e) toetame olemasolevate üleilmsete ja piirkondlike andmebaaside ja -hoidlate, sealhulgas Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni üleilmse rändeandmebaasi ja Maailmapanga rännet ja arengut käsitleva üleilmse teadmiste partnerluse edasiarendamist ja nende koostööd eesmärgiga konsolideerida korrapäraselt asjaomaseid andmeid läbipaistval ja kasutusmugaval viisil, edendades ühtlasi asutuste koostööd, et ära hoida dubleerimist;
- f) loome ja tugevdame piirkondlikke rändeteemalisi teadus- ja koolituskeskuseid või rände vaatlusrühmi, nagu Aafrika rände ja arengu vaatluskeskus, et koguda ja analüüsida andmeid kooskõlas ÜRO standarditega, sealhulgas heade tavade, migrantide panuse, üldiste majanduslike, sotsiaalsete ja poliitiliste hüvede ning rändeprobleemide kohta päritolu-, transiit- ja sihtriikides, samuti rände tõuketegurite kohta, eesmärgiga luua ühine strateegia ning maksimeerida eraldatud rändeandmete väärtust kooskõlas olemasolevate piirkondlike ja allpiirkondlike mehhanismidega;
- g) täiustame riiklikku andmete kogumist, lõimides rändega seotud teemad, nagu sünniriik, vanemate sünniriik, kodakondsuse riik, elukohariik viis aastat enne rahvaloendust, kõige hiljutisem saabumise kuupäev ja rände põhjus, rahvaloendustesse võimalikult varakult, et tagada kooskõlas rahvusvaheliste standarditega eristatud ja tabeldatud tulemuste õigeaegne analüüs ja levitamine statistilistel eesmärkidel;

- h) teeme leibkonna-, töøjõu- ja muid uuringuid, et koguda teavet migrantide sotsiaalse ja majandusliku lõimumise kohta, või lisame olemasolevatele leibkonnauuringutele standardseid rändemudeleid, et täiustada võrreldavust riigi, piirkonna ja rahvusvahelisel tasandil, ning teeme kogutud andmed kättesaadavaks avalikult kasutatavate statistiliste mikroandmete failide kaudu;
- i) edendame koostööd rändeandmete eest vastutavate riiklike üksuste ja riikide statistikaametite vahel, et koostada rändega seotud statistikat, sealhulgas kasutades statistilistel eesmärkidel haldusregistreid, näiteks piiriületus-, viisa-, elamisloa-, rahvastikuregistreid ning muid asjaomaseid allikaid, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusel rahvusvahelise inimõiguste õiguse alusel ja kaitses isikuandmeid;
- j) arendame ja kasutame riigipõhiseid rändeprofiile, mis hõlmavad eraldatud andmeid kõikide rände seisukohast oluliste aspektide kohta asjaomase riigi kontekstis, sealhulgas andmeid, mis käsitlevad tööturu vajadusi, oskuste nõudlust ja kättesaadavust, rände majanduslikke, keskkondlikke ja sotsiaalseid mõjusid, rahasaadetiste kulusid, tervise-, haridus-, ametikoha-, elu- ja töötõingimusi, palku ning migrantide ja vastuvõtivate kogukondade vajadusi, et töötada välja tõendus põhine rändepoliitika;
- k) teeme koostööd asjaomaste sidusrühmadega päritolu-, transiit- ja sihtriikides, et arendada teadustööd, uuringuid ja küsitlusi rände ning kestliku arengu kolme mõõtme seoste, migrantide ja diasporaade panuse ja oskuste kohta, samuti nende sidemete kohta päritolu- ja sihtriikidega.

2. EESMÄRK. Nende rände tõuketegurite ja algpõhjuste minimeerimine, mis sunnivad inimesi oma päritoluriigist lahkuma

18. Pühendumuse sellele, et luua inimestele soodustavad poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkondlikud tingimused, mis toovad kaasa rahuliku, tootliku ja kestliku elu nende oma riigis ning aitavad neil saavutada nende isiklike püüdlusi, tagades ühtlasi, et meelega ja halvenev keskkond ei sunniks neid otsima elatist mujal ebaseadusliku rände kaudu. Lisaks pühendumuse sellele, et tagada kestliku arengu tegevuskava 2030 õigeaegne ja täielik rakendamine ning tugineda muude olemasolevate raamistike rakendamisele ja investeerida nende rakendamisse, et parandada globaalse ränderaamistiku üldist mõju turvalise, korrapärase ja seadusliku rände hõlbustamisel.

Selle pühendumuse järgimiseks tuginevad järgmistele toimingutele:

- a) edendame kestliku arengu tegevuskava 2030, sealhulgas kestliku arengu eesmärkide ja Addis Abeba tegevuskava rakendamist ning pühendumust tegeleda esmajärjekorras nendega, kes on kõige mahajäänud, samuti Pariisi kokkuleppe⁴ ja Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku 2015–2030 rakendamist;
- b) investeerime programmidesse, mis kiirendavad riikide poolt kestliku arengu eesmärkide saavutamist, eesmärgiga kõrvaldada negatiivsed tõuketegurid ja algpõhjused, mis sunnivad inimesi oma päritoluriigist lahkuma, sealhulgas vaesuse kaotamise, toiduga kindlustatuse, tervishoiu ja kanalisatsiooni, hariduse, kaasava majanduskasvu, taristu, linna- ja maaelu arengu, töökohtade loomise, inimväärse töö, soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja tüdrukute võimestamise, vastupanuvõime ja katastroofiohu vähendamise, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, igas vormis vägivalda sotsiaal-majanduslike mõjudega tegelemise, õigusriigi põhimõtte ja hea valitsemistava, õiguskaitse kättesaadavuse ja inimõiguste kaitsmise kaudu ning selle kaudu, et luuakse tõhusate, aruandekohustuslike ja läbipaistvate institutsioonidega rahulik ja kaasav ühiskond ning säilitatakse seda;
- c) kehtestame või tugevdame mehhanisme, et jälgida ja ennetada selliste riskide ja ohtude teket, mis võivad põhjustada rändeliikumise või seda mõjutada, tugevdame varajase hoiatamise süsteeme, töötame välja hädaolukorra protseduurid ja töövahendid, algatame hädaolukorraoperatsioone ning toetame hädaolukorrajärgset taastumist tihedas koostöös teiste riikide, asjaomaste riiklike ja

⁴ Vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel dokumendis FCCC/CP/2015/10/Add.1, otsus 1/CP.21.

kohalike omavalitsuste, riiklike inimõiguste institutsioonide ja kodanikuühiskonnaga ning nende toetusel;

- d) investeerime kestlikku arengusse kohalikul ja riigi tasandil kõikides piirkondades, võimaldades kõigil inimestel parandada oma elujärge ja saavutada enda püüdlusi, toetades säästvat, kaasavat ja kestlikku majanduskasvu, sealhulgas erasektori ja välismaiste otseinvesteeringute ning kaubandussoodustuste kaudu, et luua toetavad tingimused, mis võimaldavad kogukondadel ja üksikisikutel kasutada võimalusi oma riigis ning edendada kestlikku arengut;
- e) investeerime inimkapitali arendamisse, edendades ettevõtlikkust, haridust, kutseõpet ja oskuste arendamise programme ja partnerlusi, tootliku tööhõive loomist kooskõlas tööturu vajadustega ning koostöös erasektori ja ametiühingutega, eesmärgiga vähendada noorte töötust, hoida ära ajude ära voolu ja optimeerida nende juurdevoolu päritoluriikides ning kasutada ära demograafilist dividendi;
- f) tugevdame koostööd humanitaar- ja arenguvaldkonna osaliste vahel, sealhulgas edendades ühist analüüsi, mitut panustajat hõlmavat lähenemist ja mitmeaastaseid rahastamistsükke, et töötada välja pikaajalised lahendused ja tulemused, mis tagavad mõjutatud üksikisikute õiguste austamise, elanikkonna vastupanuvõime ja toimetuleku suutlikkuse, samuti majandusliku ja sotsiaalse iseseisvuse, ning tagades, et nende jõupingutuste puhul võetakse rännet arvesse;
- g) arvestame migrantidega riigi hädaolukorraks valmistumisel ja sellele vastamisel, sealhulgas võttes arvesse asjakohaseid soovitusi, mis on antud riigi juhitud nõuandeprotsesside käigus, näiteks suuniseid, mis käsitlevad migrantide kaitset riikides, kus esineb konflikte või looduskatastroofe (MICICi suunised);

Looduskatastroofid, kliimamuutuste negatiivsed mõjud ja keskkonnaseisundi halvenemine

- h) tugevdame ühist analüüsi ja teabe jagamist, et paremini kaardistada, mõista, prognoosida ja käsitleda rändeliikumisi, näiteks selliseid, mis võivad tuleneda ootamatult alanud ja aeglaselt arenenud looduskatastroofidest, kliimamuutuste negatiivsetest mõjudest, keskkonnaseisundi halvenemisest, samuti muudest ebakindlatest olukordadest, tagades ühtlasi kõikide migrantide inimõiguste tõhusa austamise, kaitse ja järgimise;
- i) töötame välja ootamatult alanud ja aeglaselt arenenud looduskatastroofidega, kliimamuutuste negatiivsete mõjudega ja keskkonnaseisundi halvenemisega, nt kõrbestumise, mulla degradeerumise, põua ja merepinna tõusuga kohanemise ja neile vastupanuvõime strateegiad, võttes arvesse võimalikke mõjusid rändele, tunnistades ühtlasi, et päritoluriigis kohanemine on prioriteet;
- j) lõimime sundrände kaalutlused katastroofideks valmisoleku strateegiatesse ning edendame koostööd naaber- ja teiste oluliste riikidega, et valmistuda varajaseks hoiatamiseks, eriolukordade planeerimiseks, varude koostamiseks, kooskõlastusmehhanismideks, evakueerimise kavandamiseks, vastuvõtmise ja abi korraldamiseks ning üldsuse teavitamiseks;
- k) ühtlustame ja arendame allpiirkondlikul ja piirkondlikul tasandil lähenemisviise ning mehhanisme, et vähendada ootamatult alanud ja aeglaselt arenenud looduskatastroofidest mõjutatud isikute haavatavust, tagades, et neil on juurdepääs humanitaarabile, mis vastab nende põhivajadustele, austades täielikult nende õiguseid nende asukohast olenemata ning edendades kestlikke tulemusi, mis suurendavad vastupanuvõimet ja iseseisvust, võttes arvesse kõikide kaasatud riikide suutlikkust;
- l) töötame välja sidusaid lähenemisviise, et tegeleda rändeliikumiste väljakutsetega ootamatult alanud ja aeglaselt arenenud looduskatastroofide korral, sealhulgas võttes arvesse asjakohaseid soovitusi, mis on antud riigi juhitud nõuandeprotsesside käigus, näiteks katastroofide ja kliimamuutuste korral piiriülesest ümberasustatud isikute kaitse tegevuskava ning katastroofide korral ümberasustamise platvorm.

3. EESMÄRK. Täpse ja õigeaegse teabe pakkumine kõikides rändetappides

19. Pühendumuse sellele, et suurendada oma jõupingutusi eesmärgiga pakkuda, teha kättesaadavaks ja levitada täpset, õigeaegset, kättesaadavat ja läbipaistvat teavet rändega seotud aspektide kohta riikidele, kogukondadele ja migrantidele ning nende vahel kõikides rändeetappides. Lisaks pühendumuse sellele, et eeltoodud teabe alusel töötada välja rändepoliitika, mis tagab suure prognoositavuse ja kindlustunde kõikide asjaomaste osaliste jaoks.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) loome tsentraliseeritud ja avalikult kättesaadava riikliku veebisaidi ning reklaamime seda, et pakkuda teavet seadusliku rände võimaluste kohta, näiteks riigipõhist teavet sisserändevaldkonna õigusaktide ja poliitika, viisanõuete, taotlemise formaalsuste, tasude ja ümberarvestamise kriteeriumide, tööloa saamise nõuete, kvalifikatsiooninõuete, kvalifikatsiooni hindamise ja samaväärsuse, kooolitus- ja õppevõimaluste ning elukalliduse ja elamistingimuste kohta, et migrandid saaksid teha teadvaid otsuseid;
- b) edendame ja täiustame korrapärast kahepoolset, piirkondlikku ja rahvusvahelist koostööd ja dialoogi, et vahetada teavet rändega seotud suundumuste kohta, sealhulgas ühiste andmebaaside, veebiplatvormide, rahvusvaheliste kooolituskeskuste ja koostöövõrgustike kaudu, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusel ning kaitstes isikuandmeid;
- c) loome kõikide oluliste rändeteede ääres avalikud ja juurdepääsetavad infopunktid, mille kaudu migrandid saavad pöörduda laste vajadusi ja sooküsimusi arvestava toe ja nõustamise poole, pakkuda võimalust suhelda päritoluriigi konsulaaresindustega ning teha kättesaadavaks asjaomane teave, sealhulgas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse, asjakohase kaitse ja abi, seadusliku rände võimaluste ning tagasipöördumise võimaluste kohta keeles, millest asjaomane isik aru saab;
- d) pakume äsja saabunud migrantidele sihitud, sooküsimusi ja laste vajadusi arvestavat, juurdepääsetavat ja kõikehõlmavat teavet ning õiguslikke suuniseid nende õiguste ja kohustuste kohta, sealhulgas riigi ja kohalikele seadustele vastavuse, töö- ja elamislubade saamise, staatuse muudatuste ja ametiasutustes registreerumise kohta ning õiguskaitse kättesaadavuse kohta, et esitada õiguste rikkumise ja põhiteenustele juurdepääsuga seotud kaebusi;
- e) edendame mitmekeelseid, sooküsimusi arvestavaid ja tõendus põhiseid teabekampaaniaid ning korraldame päritoluriikides teadlikkuse suurendamise üritusi ja lahkumiseelse teavitamise kooolitusi koostöös kohalike omavalitsuste, konsulaar- ja diplomaatiliste esinduste, erasektori, akadeemilise ringkonna, migrantide ja diasporaade organisatsioonide ning kodanikuühiskonnaga, et edendada turvalist, korrapärast ja seaduslikku rännet, samuti rõhutada riske, mis on seotud ebaseadusliku ja eaturvalise rändega.

4. EESMÄRK. Tagada, et kõik migrandid omaksid asjakohaseid dokumente, mis tõendaksid nende isikut ja õiguslikku seisundit

20. Pühendumuse sellele, et järgida kõikide üksikisikute õigust oma isiku tõendamisele, andes kõigile oma kodanikele kodakondsuse tõendi ja muud asjakohased dokumendid, mis võimaldavad riigi ja kohalikel omavalitsustel teha kindlaks migrandi isik riiki sisenemisel, riigis viibimise ajal ja tagasipöördumisel, samuti tagada tõhusad rändemenetlused, tõhus teenuste osutamine ning täiustatud avalik julgeolek. Lisaks pühendumuse asjakohaste meetmete kaudu selle tagamisele, et migrantidele antakse piisavad dokumendid, sealhulgas rahvastikuregistri dokumendid, nagu sünni-, abielu- ja surmatõendid, igas rändeetapis kui vahendid, mis võimestavad migrante tõhusalt kasutama oma inimõiguseid.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) parendame rahvastikuregistri süsteeme, pöörates eritählepanu registreerimata isikutele ja meie kodanikele, kes elavad teistes riikides, sealhulgas andes välja asjakohaseid isikut tõendavaid ja rahvastikuregistri dokumente, tugevdades suutlikkust ning investeerides info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahendustesse, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusel rahvusvahelise inimõiguste õiguse alusel ning kaitstes isikuandmeid;

- b) ühtlustame reisidokumente kooskõlas Rahvusvahelise Tsiivilennunduse Organisatsiooni määratlustega, et hõlbustada reisidokumentide koostalitlusvõimelist ja üldist tunnustamist, samuti võidelda identiteedipettusega ja dokumentide võltsimisega, sealhulgas investeerides digiteerimisse ning tugevdades biomeetriliste andmete jagamise mehhanisme, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusle ning kaitstes isikuandmeid;
- c) tagame piisavad, õigeaegsed, usaldusväärsed ja kättesaadavad konsulaardokumendid oma kodanikele, kes elavad teistes riikides, sealhulgas isikut tõendavad ja reisidokumendid, kasutades info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ning kogukondlikku suhtlust, eriti äärepoolseimates piirkondades;
- d) hõlbustame juurdepääsu isiklikele dokumentidele, nagu passid ja viisad, ning tagame, et asjakohased määrused ja kriteeriumid nende dokumentide saamiseks ei ole diskrimineerivad, kohustudes tegema sooküsimusi ja vanust arvestavat seiret, et ära hoida suurema haavatavuse riski kogu rändetsükli jooksul;
- e) tugevdame meetmeid, et vähendada kodakondsusetust, sealhulgas registreerides migrantide sünnid, tagades, et naised ja mehed saavad võrdväärselt anda oma kodakondsuse enda lastele, ning andes kodakondsuse lastele, kes on sündinud teise riigi territooriumil, eriti olukordades, kus laps oleks muul juhul kodakondsuseta, austades täielikult õigust kodakondsusele kooskõlas riigisiseste õigusnormidega;
- f) vaatame läbi ja muudame nõudeid kodakondsuse tõendamisel teenuste osutamise keskustes, tagamaks, et kodakondsust ja õiguslikku seisundit tõendava dokumendita migrantid omaksid ligipääsu põhiteenustele ning et nende inimõiguseid austataks;
- g) tugineme kohalikul tasandil kehtivatele tavadele, mis võimaldavad osaleda kogukonna elus, näiteks suhelda ametiasutustega ja omada juurdepääsu asjaomastele teenustele, andes kõikidele kohalikus omavalitsusüksuses elavatele isikutele, sealhulgas migrantidele, registreerimiskaardid, mis sisaldavad peamisi isikuandmeid, kuid ei anna samas õigust kodakondsusele ega elukohale riigis.

5. EESMÄRK. Seadusliku rände võimaluste kättesaadavuse ja paindlikkuse suurendamine

21. Pühendumuse sellele, et kohandada seadusliku rände võimalusi viisil, mis lihtsustab tööjõu liikuvust ja inimväärset tööd, kajastades demograafilist ja tööturu tegelikku olukorda, optimeerib hariduse võimalusi, toetab õigust perekonnaelule ning vastab haavatavas olukorras migrantide vajadustele eesmärgiga laiendada ja mitmekesistada turvalise, korrapärase ja seadusliku rände viise.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) töötame välja inimõigustel põhinevad ja sooküsimusi arvestavad kahepoolsed, piirkondlikud ja mitmepoolsed tööjõu liikuvuse kokkulepped, mis sisaldavad sektoripõhiseid tööhõive standardtingimusi, koostöös asjaomaste sidusrühmadega, tuginedes vastavatele ILO standarditele, suunistele ja põhimõtetele ning kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste ja tööõigusega;
- b) hõlbustame piirkondlikku ja piirkonnaülest tööjõu liikuvust rahvusvaheliste ja kahepoolsete koostöökokkulepete alusel, nagu vaba liikumise korrad, viisanõude kaotamine või mitme riigi viisad, ning tööjõu liikuvuse koostööraamistike alusel kooskõlas riikide prioriteetide, kohaliku turu vajaduste ja oskuste pakkumisega;
- c) vaatame läbi ja muudame olemasolevaid seadusliku rände võimalusi eesmärgiga optimeerida oskuste ühitamist tööturul, reageerida tegelikule demograafilisele olukorrale ning arenguväljakutsetele ja -võimalustele kooskõlas kohaliku ja riigi tööturu nõudmistega ja oskuste pakkumisega, konsulteerides erasektoriga ning muude asjaomaste sidusrühmadega;
- d) töötame migrantidele välja paindlikud, õigustel põhinevad ja sooküsimusi arvestavad tööjõu liikuvuse kavad kooskõlas kohaliku ja riigi tööturu vajadustega ja oskuste pakkumisega kõigil oskuste tasanditel, sealhulgas ajutised, hooajalised, kordus- ja kiirprogrammid valdkondades, kus esineb tööjõu puudus, pakkudes paindlikke, muudetavaid ja mittediskrimineerivaid võimalusi viisa

ja lubade saamiseks, näiteks alaliseks ja ajutiseks töötamiseks, mitmekordseks õppimiseks, äritegevuseks, külastusteks, investeringuteks ning ettevõtluseks;

- e) edendame tõhusat oskuste ühitamist riigi majanduses, kaasates kohalikke omavalitsusi ja muid asjaomaseid sidusrühmi, eelkõige erasektorit ja ametiühinguid kohaliku tööturu analüüsimise, oskuste lünkade tuvastamise, nõutavate oskuste profiilide määratlemise ning tööjõu rände poliitika tõhususe hindamise, et tagada seaduslikel viisidel turule reageeriv lepinguliste töötajate liikuvus;
- f) toetame tõhusaid ja tulemuslikke oskuste ühitamise programme, vähendades viisade ja lubade menetlemise tähtaegu standardsete töölubade andmisel ning pakkudes viisade ja lubade kiirendatud ja lihtsustatud menetlemist tööandjate jaoks, kelle puhul on eelnevalt tõendatud vastavus;
- g) arendame olemasolevaid riiklikke ja piirkondlikke praktikaid riiki lubamisel ja asjakohase kestusega riigis viibimisel ning tugineme neile, lähtudes kaastundlikest, humanitaar- ja muudest kaalutlustest migrantide jaoks, kes on olnud sunnitud lahkuma oma päritoluriigist tingituna ootamatult alanud ja aeglaselt arenenud looduskatastroofidest ja muudest ettenägematutest olukordadest, andes humanitaarviisaid ja erasektori toetust, tagades laste juurdepääsu haridusele ning väljastades ajutisi tööluube ajal, mil migrandid ei saa päritoluriigis kohaneda või sinna tagasi pöörduda;
- h) teeme koostööd, et tuvastada, arendada ja tugevdada lahendusi migrantide jaoks, kes on olnud sunnitud lahkuma oma päritoluriigist tingituna ootamatult alanud ja aeglaselt arenenud looduskatastroofidest, kliimamuutuste negatiivsetest mõjudest ja keskkonnaseisundi halvenemisest, nt kõrbestumisest, mulla degradeerumisest, põuast ja merepinna tõusust, sealhulgas töötades välja kavandatava ümberpaigutamise ja viisavõimalusi juhul, kui migrandid ei saa päritoluriigis kohaneda või sinna tagasi pöörduda;
- i) hõlbustame migrantide juurdepääsu perekonna taasühinemise menetlustele igal oskuste tasemel asjakohaste meetmete kaudu, mis edendavad võimalust kasutada õigust perekonnaelule ning lähtuvad lapse parimatest huvidest, sealhulgas vaadates läbi ja muutes kohaldatavaid nõudeid, nagu sissetulek, keeleoskus, riigis viibimise pikkus, tööluha ning juurdepääs sotsiaalkindlustusele ja -teenustele;
- j) avardame olemasolevaid võimalusi akadeemiliseks liikuvuseks, sealhulgas kahe- ja mitmepoolsete kokkulepete kaudu, mis hõlbustavad akadeemilist vahetust, nagu üliõpilaste ja akadeemiliste töötajate stipendiumid, külalisprofessorite ametikohad, ühised koolitusprogrammid ning rahvusvaheliste teadusuuringute võimalused koostöös akadeemiliste institutsioonidega ja teiste asjaomaste sidusrühmadega.

6. EESMÄRK. Õiglase ja eetilise töölevärbamise hõlbustamine ning inimväärset tööd võimaldavate tingimuste tagamine

22. Pühendumuse sellele, et vaadata läbi olemasolevad värbamismehhanismid tagamaks, et need on õiglased ja eetilised, ning kaitsta kõiki võõrtöötajaid igas vormis ärakasutamise või väärkohtlemise eest, et garanteerida inimväärne töö ja maksimeerida migrantide sotsiaal-majanduslikku osalust nii nende päritolu- kui ka sihtriigis.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) edendame selliste rahvusvaheliste instrumentide allkirjastamist, ratifitseerimist, nendega ühinemist ja nende rakendamist, mis on seotud rahvusvahelise töörande, töötajate õiguste, inimväärse töö ning sunniviisilise tööga;
- b) tugineme olemasolevate kahepoolsete, allpiirkondlike ja piirkondlike platvormide tööle, mis on ületanud takistused ja tuvastanud parimad tavad tööjõu liikuvuses, hõlbustades piirkondade dialoogi nende teadmiste jagamiseks, ning edendame võõrtöötajate inim- ja tööõiguste täielikku austamist, sealhulgas oma riigi võõrtöötajate puhul;
- c) parandame avaliku ja erasektori värbamisagentuuride regulatsiooni, et ühtlustada seda rahvusvaheliste suuniste ja parimate praktikatega, keelata värbajatel ja tööandjatel määrata või tõsta värbamistasusid või tekitada seotud kulusid võõrtöötajatele, et ära hoida võlaorjust, ärakasutamist ja

sunniviisilist tööd, sealhulgas kehtestades kohustuslikud ja jõustatavad mehhanismid värbamisvaldkonna tõhusaks reguleerimiseks ja seireks;

- d) loome partnerlusi kõikide asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas tööandjate, võõrtöötajate organisatsioonide ja ametiühingutega, tagamaks, et võõrtöötajatele garanteeritakse kirjalikud lepingud ning neid teavitatakse nende sätetest, rahvusvahelise tööjõu värbamisega ja sihtriigis töötamisega seotud määrustest, nende õigustest ja kohustustest ning sellest, kuidas pääseda juurde tõhusatele kaebuste lahendamise ja heastamismehhanismidele neile arusaadavas keeles;
- e) kehtestame ja rakendame riigisiseseid seaduseid, millega kehtestatakse sanktsioonid inim- ja tööõiguse rikkumiste eest, eriti sunniviisilise töö ja lapstööjõu korral, ning teeme koostööd erasektoriga, sealhulgas tööandjate, värbajate, alltöövõtjate ja tarnijatega, et luua partnerlused, mis edendavad inimväärse töö tingimusi, hoiavad ära väärkohtlemist ja ärakasutamist ning tagavad, et värbamis- ja tööhõiveprotsesside rollid ja vastutusala on selgelt välja toodud ja järgitud;
- f) tugevdame õiglase ja eetilise värbamise ja inimväärse töö normide ja poliitika jõustamist, täiustades tööinspektorite ja muude ametiasutuste suutlikkust kõikides sektorites paremini jälgida värbajaid, tööandjaid ja teenuseosutajaid, tagades, et järgitakse rahvusvahelisi inimõigusi ja tööõigust, eesmärgiga ära hoida igas vormis ärakasutamist, orjapidamist ning sunniviisilist tööd või lapstööjõu kasutamist;
- g) töötame välja ja tugevdame töörännet ning õiglaseid ja eetilisi värbamisprotsesse, mis võimaldavad migrantidel vahetada tööandjaid ning muuta oma viibimise tingimusi või kestust minimaalse halduskoormusega, edendades ühtlasi suuremaid võimalusi inimväärseks tööks ning austades rahvusvahelisi inimõiguseid ja tööõigust;
- h) võtame kasutusele meetmeid, mis keelavad migrantide töölepingute ning reisi- või isikut tõendavate dokumentide konfiskeerimise või kokkuleppeväliste kinnihoidmise et ära hoida väärkohtlemist, igas vormis ärakasutamist, sunniviisilist tööd ja lapstööjõu kasutamist, väljapressimist ja muid sõltuvuse olukordi ning võimaldada migrantidel täielikult kasutada oma inimõiguseid;
- i) pakume tasulisel ja lepingulisel ametikohal töötavatele migrantidele samu tööõiguseid ja -kaitset, mida laiendatakse kõikidele asjaomase sektori töötajatele, näiteks õigust õiglasele ja soodsatele töötingimustele, võrdset tasu võrdväärse töö eest, rahumeelse kogunemise ja ühinemise vabadust ning suurimat võimalikku füüsilise ja vaimse tervise standardi saavutamist, sealhulgas palgakaitsemehhanismide, sotsiaaldialoogi ja ametiühingutes osalemise kaudu;
- j) tagame mitteametlikus majanduses töötavatele migrantidele ohutu juurdepääsu tõhusatele kaebe-, kaebe lahendamise ja heastamismehhanismidele töökohas ärakasutamise, väärkohtlemise või nende õiguste rikkumiste korral viisil, mis ei süvenda nende migrantide haavatavust, kes teatavad sellistest intsidentidest, ning mis võimaldab neil osaleda vastavates menetlustes kas päritolu- või sihtriigis;
- k) vaatame läbi asjaomased tööõigusnormid, tööhõivepoliitika ja -programmid eesmärgiga tagada, et neis võetakse arvesse naissoost võõrtöötajate erivajadusi ja panust, eriti majapidamistöodes ja väiksemaid oskusi nõudvatel töökohtadel, ning võtame vastu erimeetmeid, et ära hoida igas vormis ärakasutamist ja väärkohtlemist, sealhulgas seksuaalset ja soolist vägivalda, ning neist nähtustest teatada, neid lahendada ja tagada nende vastu tõhusad õiguskaitsevahendid, kui aluse sooküsimusi arvestavale tööjõu liikuvuse poliitika edendamisele;
- l) töötame välja ja täiustame riikide poliitikat ning programme seoses rahvusvahelise tööjõu liikuvusega, sealhulgas võttes arvesse asjakohaseid Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni üldpõhimõtteid ja tegevussuuniseid õiglaseks värbamiseks, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhtpõhimõtteid äri- ja inimõiguste kohta ning Rahvusvaheline Rändeorganisatsiooni rahvusvahelise rände lõimimise süsteemi (IRIS) suuniseid.

7. EESMÄRK. Rändevaldkonna haavatavustega tegelemine ja nende vähendamine

- 23. Pühendume sellele, et reageerida nende migrantide vajadustele, kes satuvad haavatavasse olukorda, mis võib tuleneda nende reisimise asjaoludest või tingimustest, mis neid päritolu-, transiit- ja sihtriikides mõjutavad, abistades neid ning kaitstes nende inimõiguseid, kooskõlas meie rahvusvahelisest õigusest

tulenevate kohustustega. Lisaks pühendumise alati lapse parimate huvide kaitsmisele, mis on esmane kaalutus olukordades, mis on seotud lastega, ning kohaldame sooküsimusi arvestavat lähenemist haavatavuse vähendamisel, sealhulgas eri tegureid hõlmavatele liikumistele reageerimisel.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) vaatame läbi asjakohased poliitikameetmed ja tavad eesmärgiga tagada, et nendega ei tekitata, süvendata ega suurendata tahtmatult migrantide haavatavust, sealhulgas kohaldades inimõigustel põhinevat, soo- ja puudeküsimusi ning vanust ja lapse vajadusi arvestavat lähenemist;
- b) kehtestame kõikehõlmavad poliitikapõhimõtted ja töötame välja partnerlused, millega tagatakse haavatavas olukorras migrantidele nende rändestaatusest olenemata vajalik tugi kõikides rändeetappides, tuvastamise ja abistamise ning nende inimõiguste kaitsmise kaudu, eelkõige juhtudel, mis on seotud ohustatud naistega, lastega, eriti saatjata või perekonnast eraldatud lastega, rahvus- või usuliste vähemuste liikmetega, vägivalla-, sealhulgas seksuaalse ja soolise vägivalla ohvritega, eakamate isikutega, puudega isikutega, isikutega, keda diskrimineeritakse mis tahes alusel, põlisrahvastega, töötajatega, keda ohustab ärakasutamine ja väärkohtlemine, koduabilistega, inimkaubanduse ohvritega ning migrantidega, keda ohustab ärakasutamine ja väärkohtlemine seoses nende smugeldamisega;
- c) töötame välja sooküsimusi arvestava rändepoliitika, et reageerida naissoost ning tüdrukutest ja poistest migrantide erivajadustele ja haavatavusele, mis võib hõlmata abi-, tervishoiu-, psühholoogia ja muid nõustamisteenuseid, samuti õiguskaitsese kättesaadavust ja juurdepääsu tõhusatele õiguskaitsvahenditele, eriti seksuaalse ja soolise vägivalla, väärkohtlemise ja ärakasutamise juhtumite korral;
- d) vaatame läbi asjaomased kehtivad tööõiguse õigusaktid ja töötingimused, et tuvastada töökohaga seotud haavatavusi ja võõrtöötajate väärkohtlemist igal oskuste tasandil ning nendega tõhusalt tegeleda, sealhulgas koduabiliste ja mitteametlikus majanduses töötavate isikute puhul, koostöös asjaomaste sidusrühmadega ja eelkõige erasektoriga;
- e) võtame arvesse lapsmigrante riiklikes lastekaitse süsteemides, kehtestades kindlad menetlused lapsmigrantide kaitseks asjaomastes õigus-, haldus- ja kohtumenetlustes ja -otsustes, samuti kõikides rändepoliitikates ja -programmides, mis mõjutavad lapsi, sealhulgas konsulaarkaitsepoliitika ja -teenuste ning piiriüleste koostööraamistike korral, et tagada lapse parimate huvide kaitse nõuetekohane lõimimine, järjepidev tõlgendamine ja kohaldamine lastekaitseasutuste koordineerimisel ning nendega koostöös;
- f) kaitseme saatjata ja perekonnast eraldatud lapsi igas rändeetapis, kehtestades erikorra nende tuvastamiseks ja suunamiseks, nende eest hoolitsemiseks ja nende perekonnaga taasühinemiseks, ning tagame juurdepääsu tervishoiuteenustele, sealhulgas seoses vaimse tervisega, haridusele, õigusabile ja õigusele avaldada haldus- ja kohtumenetlustes arvamust, sealhulgas nimetades kiiresti pädeva ja erapooletu eestkostja, kui olulised vahendid, mille abil tegeletakse nende konkreetse haavatavuse ja diskrimineerimisega, kaitstakse neid igas vormis vägivalla eest ning tagatakse neile juurdepääs jätkusuutlikele lahendustele, mis on nende parimates huvides;
- g) tagame migrantidele juurdepääsu riigi või taskukohasele sõltumatule õigusabile ja esindamisele kohtumenetlustes, mis neid mõjutavad, sealhulgas seonduvate õigus- ja haldusprotsesside ajal, eesmärgiga tagada, et kõiki migrante tunnustatakse igal pool seaduse ees kui isikuid ning et õigusemõistmine on erapooletu ja mittediskrimineeriv;
- h) töötame välja kättesaadavad ja asjakohased menetlused, mis hõlbustavad üleminekut ühelt staatusest teisele ning annavad migrantidele teavet nende õiguste ja kohustuste kohta, et ära hoida migrantide sattumist sihtriigis ebaseadusliku migrandi staatusesse, vähendada staatuse ebakindlust ja sellega seonduvat haavatavust, samuti võimaldada migrantide staatust individuaalselt hinnata, sealhulgas nende migrantide puhul, kes on kaotanud seadusliku migrandi staatuse, meelevaldse väljasaatmise hirmuta;
- i) tugineme kehtivatele tavadele, et hõlbustada ebaseadusliku migrandi staatuses migrantide juurdepääsu individuaalsele hindamisele, mis võib kaasa tuua seadusliku migrandi staatuse, iga juhtumi korral eraldi ning selgete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel, eriti juhtudel, mil tegu on

laste, noorte ja perekondadega, kui võimalusele vähendada haavatavust, samuti riikide võimalust omandada rohkem teadmisi oma elanike kohta;

- j) kohaldame konkreetseid toetusmeetmeid eesmärgiga tagada, et migrantidel, kes on sattunud transiit- ja sihtriigis kriisiolukorda, on juurdepääs konsulaarkaitsele ja humanitaarabile, sealhulgas hõlbustades piiriülest ja laiemat rahvusvahelist koostööd ning võttes migrantidest elanikkonda arvesse kriisiks valmistumisel, hädaolukorrale reageerimisel ja kriisijärgses tegevuses;
- k) kaasame kohalikke omavalitsusi ja asjaomaseid sidusrühmi haavatavas olukorras migrantide tuvastamisse, suunamisse ja abistamisse, sealhulgas riiklike kaitseasutuste, õigusabi pakkujate ja teenuseosutajatega sõlmitud lepingute kaudu, samuti kaasates mobiilseid reageerimismeeskondi, kui need on olemas;
- l) töötame välja riikliku poliitika ja programmid, et täiustada riigi reaktsiooni, mis vastab haavatavas olukorras migrantide vajadustele, sealhulgas võttes arvesse üleilmse migratsioonirühma põhimõtete ja suuniste asjakohaseid soovitusi, mida toetavad praktilised suunised haavatavas olukorras migrantide inimõiguste kaitse kohta.

8. EESMÄRK. Elude päästmine ja kooskõlastatud rahvusvaheliste jõupingutuste tegemine eesmärgiga leida kadunuks jäänud migrandid

- 24. Pühendume rahvusvahelisele koostööle, et päästa elusid ning ära hoida surmajuhtumeid ja vigastusi individuaalsete või ühiste otsingu- ja päästeoperatsioonide ning asjakohase teabe ühtlustatud kogumise ja vahetamise kaudu, võttes kollektiivse vastutuse kõikide migrantide elu hoidmise eest kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Lisaks pühendume sellele, et tuvastada isikud, kes on surnud või kadunuks jäänud, ning hõlbustada teabevahetust nende perekondadega. Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) töötame välja menetlused ja kokkulepped, mis käsitlevad migrantide otsinguid ning päästmist, mille peamine eesmärk on kaitsta migrantide õigust elule, mis toetab kollektiivse väljasaatmise keeldu, garanteerib nõuetekohase menetluse ja individuaalsed hindamised, suurendab vastuvõtu- ja abistamissuutlikkust ning tagab, et migrantidele humanitaarabi andmist ei peeta ebaseaduslikuks;
- b) vaatame läbi rändega seotud poliitika ja seaduste mõjud eesmärgiga tagada, et need ei suurenda ega tekita riski, et migrandid jäävad kadunuks, sealhulgas tuvastades ohtlikud transiiditeed, mida migrandid kasutavad, tehes koostööd teiste riikidega ning asjaomaste sidusrühmade ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et tuvastada kontekstiga seotud riskid ning luua mehhanismid, et selliseid olukordi ära hoida ja neile reageerida, pöörates eritähelepanu lapsmigrantidele, eriti neile, kes on saatjata või perekonnast eraldatud;
- c) võimaldame migrantidel viivitamata suhelda oma perekondadega, teatamaks neile, et nad on elus, hõlbustades juurdepääsu teabevahenditele liikumisteede ääres ja nende sihtkohas, sealhulgas kinnipidamiskohtades, samuti juurdepääsu konsulaaresindustele, kohalikele ametiasutustele ja organisatsioonidele, mis võivad pakkuda abi perekonna kontaktandmete leidmisel, eriti saatjata või eraldatud lapsmigrantide, aga ka noorukite korral;
- d) loome piiriülesed kooskõlastuskanalid, sealhulgas konsulaarkoostöö kaudu, ning määrame kontaktpunktid perekondade jaoks, kes otsivad kadunuks jäänud migrante, mille kaudu saab hoida perekondi kursis otsingute seisuga ja saada muud asjakohast teavet, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusse ning kaitstes isikuandmeid;
- e) kogume, tsentraliseerime ja süstematiseerime andmeid, mis puudutavad surnukehi, ning tagame jälgitavuse pärast matmist, kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud kohtumeditiinistandarditega ning loome riikidevahelisel tasandil kooskõlastuskanalid, et hõlbustada tuvastamist ja perekondadele teabe andmist;
- f) teeme kõik jõupingutused, sealhulgas rahvusvahelise koostöö kaudu, et saada kätte ja tuvastada surnud migrantide säilmed ning saata need nende päritoluriiki tagasi, austades leinavate perekondade

soove, ning hõlbustame tuvastamata isikute korral tuvastamist ja järgnevat säilmete kättesaamist, tagades, et surnud migrantide säilmeid käsitletakse väärikalt, austavalt ja nõuetekohaselt.

9. EESMÄRK. Riikidevahelise koostöö tugevdamine migrantide smugeldamisele reageerimisel

25. Pühendume sellele, et teha suuremaid jõupingutusi eesmärgiga ära hoida migrantide smugeldamist ja sellega võidelda, suurendades suutlikkust ja rahvusvahelist koostööd, et ära hoida ja uurida migrantide smugeldamist ning mõista selle eest süüdi ja määrata karistusi, lõpetamaks smugeldamisvõrgustike karistamatuse. Lisaks pühendume selle tagamisele, et migrantide suhtes ei esitata kriminaalsüüdistust asjaolu eest, et nad on sattunud smugeldamise ohvriks, hoolimata võimalikust süüdistusest teiste riigisisese õiguse rikkumiste eest. Samuti pühendume sellele, et tuvastada smugeldatud migrandid eesmärgiga kaitsta nende inimõiguseid, võttes arvesse naiste ja laste erivajadusi ning abistades eelkõige neid migrante, keda on smugeldatud raskendavatel asjaoludel, kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) edendame rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni (UNTOC) täiendava maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri välismaalase ebaseaduslikku toimetamist tõkestava protokolliga ratifitseerimist, sellega ühinemist ning selle rakendamist;
- b) kasutame riikidevahelisi, piirkondlikke ja kahepoolseid mehhanisme, et jagada asjakohast teavet ja luureteavet smugeldamisteede ja -meetodite, smugeldamisvõrgustike rahaliste tehingute ning smugeldatud migrantide haavatavuse kohta ning muid andmeid, et lõhkuda smugeldamisvõrgustikud ja parandada ühist reaktsiooni;
- c) töötame rändeteedel välja sooküsimusi ja laste vajadusi arvestavad koostööprotokollid, milles esitatakse samm-sammulised meetmed, et tuvastada smugeldatud migrandid ja abistada neid kooskõlas rahvusvahelise õigusega, samuti hõlbustada piiriülest õiguskaitset ja luurekoostööd, et ära hoida migrantide smugeldamist ja selle vastu võidelda eesmärgiga lõpetada smugeldajate karistamatus ja ära hoida ebaseaduslikku rännet, tagades ühtlasi, et smugeldamisvastased meetmed austavad täielikult inimõiguseid;
- d) võtame vastu õiguslikud ja muud meetmed, mida võib olla vaja, et määratleda migrantide smugeldamine kui kuritegu, kui see on toime pandud tahtlikult ja eesmärgiga tagada smugeldajale otse või kaudselt rahaline või muu aineeline kasu, ning kehtestada rangemad karistused migrantide smugeldamise eest raskendavatel asjaoludel kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
- e) töötame välja asjakohased menetlused ja poliitika ning vaatame neid läbi ja muudame neid, et eristada migrantide smugeldamise ja inimkaubanduse kuritegusid, kasutades õigeid määratlusi ja kohaldades erinevaid vastuseid nendele eri kuritegudele, tunnistades ühtlasi, et smugeldatud migrantidest võivad samuti saada inimkaubanduse ohvrid, kes vajavad seega asjakohast kaitset ja abi;
- f) võtame kasutusele meetmeid partnerluses teiste riikide ja asjaomaste sidusrühmadega, et ära hoida migrantide smugeldamine rändetsükli jooksul, sealhulgas tehes koostööd arengu, avaliku teabe, õigusemõistmise ning koolituse ja tehnilise suutlikkuse suurendamise vallas riigi ja kohalikul tasandil, pöörates eritähelpanu geograafilistele piirkondadele, kust ebaseaduslik ränne süstemaatiliselt pärineb.

10. EESMÄRK. Inimkaubanduse ennetamine, takistamine ja kõrvaldamine rahvusvahelise rände kontekstis

26. Pühendume õiguslike ja muude meetmete kasutusele võtmisele, et ennetada ja takistada inimkaubandust ning see kõrvaldada rahvusvahelise rände kontekstis, suurendades suutlikkust ja rahvusvahelist koostööd, et uurida inimkaubandust ning mõista selle eest süüdi ja selle eest karistada, pärssides nõudlust, mis toetab ärakasutamist, mis toob kaasa inimkaubanduse, ning lõpetades inimkaubandusvõrgustike karistamatuse.

Lisaks pühendumuse sellele, et parandada selliste migrantide tuvastamist ja kaitset ning neile osutatavat abi, kellest on saanud inimkaubanduse ohvrid, pöörates eritähelepanu naistele ja lastele.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) edendame rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni (UNTOC) täiendava naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokollide ratifitseerimist, sellega ühinemist ning selle rakendamist;
- b) edendame inimkaubanduse vastu võitlemise üleilmse tegevuskava rakendamist ning võtame arvesse ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo inimkaubanduse vastase võitluse töövahendi asjakohaseid soovitusi ja muid selle büroo asjakohaseid dokumente, töötades välja ja rakendades riigi ja piirkondlikku poliitikat ja meetmeid seoses inimkaubandusega;
- c) jälgime ebaseadusliku rände teid, mida inimkaubanduse võrgustikud võivad kasutada, et värvata ja muuta ohvriks smugeldatud või ebaseaduslikke migrante, eesmärgiga tugevdada koostööd kahepoolset, piirkondlikku ja piirkondadevahelistel tasanditel seoses ennetamise, uurimise ja toimepanijatele süüdistuse esitamisega, samuti inimkaubanduse ohvrite tuvastamise, kaitsmise ja abistamisega;
- d) jagame asjaomast teavet ja luureteavet riikidevaheliste ja piirkondlike mehhanismide kaudu, sealhulgas inimkaubanduse võrgustike töömeetodite, majanduslike mudelite ja tingimuste kohta, tugevdame koostööd kõikide asjaomaste osaliste vahel, sealhulgas finantsalase luureteabe üksuste, seadusandjate ja finantsasutuste vahel, et teha kindlaks ja katkestada finantsvood, mis on seotud inimkaubandusega, ning edendada õigusalasest koostööd ja täitmise tagamist eesmärgiga tagada aruandekohustus ja lõpetada karistamatus;
- e) kohaldame meetmeid, mis puudutavad eelkõige selliste naiste, meeste, tüdrukute ja poiste haavatavust nende rändestaatusest olenemata, kellest on saanud või kellest võivad saada inimkaubanduse või muude ärakasutamise vormide ohvrid, hõlbustades juurdepääsu õigusemõistmisele ja ohutule teavitamisele ilma kinnipidamise, väljasaatmise või karistuse hirmuta, keskendudes ennetamisele, tuvastamisele, asjakohasele kaitsele ja abile ning teatavate väärkohtlemise ja ärakasutamise vormidega tegelemisele;
- f) tagame, et õigusaktides, rändepoliitikas ja planeerimisel, samuti kohtulikes süüdistustes kasutatud inimkaubanduse mõisted on kooskõlas rahvusvahelise õigusega, tegemaks vahet inimkaubandusel ja migrantide smugeldamisel;
- g) tugevdame õigusakte ja asjaomaseid menetlusi, et parandada inimkaubitsejatele süüdistuse esitamist, ära hoida inimkaubanduse ohvriteks olevate migrantide kriminaliseerimist inimkaubandusega seotud õigusrikkumiste eest, ning tagame, et ohver saab asjakohast kaitset ja abi, mis ei sõltu koostööst ametiasutustega kahtlustatavate inimkaubitsejate vastu;
- h) tagame migrantidele, kellest on saanud inimkaubanduse ohvrid, kaitse ja abi, näiteks füüsilise, psühholoogilise ja sotsiaalse taastumise meetmed, samuti meetmed, mis võimaldavad neil jääda asjaomastel juhtudel alaliselt või ajutiselt sihtriiki, suurendades ohvrite jaoks õiguskaitse, sealhulgas heastamise ja hüvitamise kättesaadavust kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
- i) loome riiklikud ja kohalikud teabesüsteemid ning koolitusprogrammid, mis hoiatavad ja harivad kodanikke, töandjaid ning riigi- ja õiguskaitseametnikke ning suurendavad suutlikkust teha kindlaks inimkaubanduse märke, nagu sunniviisiline töö ja lapstööjõu kasutamine päritolu-, transiit- ja sihtriikides;
- j) investeerime partnerluses asjaomaste sidusrühmadega teadlikkuse suurendamise kampaaniasse, mis on mõeldud migrantidele ja võimalikele migrantidele ning mis käsitlevad inimkaubanduse riske ja ohte, ning pakume neile teavet inimkaubanduse ärahoidmise ja sellest teatamise kohta.

11. EESMÄRK. Lõimitud, turvaline ja koordineeritud piirihaldus

27. Pühendumuse sellele, et hallata oma riigi piire kooskõlastatult, edendades kahepoolset ja piirkondlikku koostööd, tagades riikide, kogukondade ja migrantide turvalisuse ning hõlbustades turvalist ja seaduslikku inimeste piiriülest liikumist, ennetades ühtlasi ebaseaduslikku rännet. Lisaks pühendumuse sellele, et rakendada piirihalduspoliitikat, mis austab riikide suveräänsust, õigusriigi põhimõtet, rahvusvahelise õiguse kohaseid kohustusi, kõikide migrantide inimõiguseid nende rändestaatuses olenemata ja mis on mittediskrimineeriv ning sooküsimusi ja laste vajadusi arvestav.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) edendame rahvusvahelist, piirkondlikku ja piiriülest piirihaldusalast koostööd, võttes arvesse konkreetset olukorda transiitriikides, haavatavas olukorras migrantide nõuetekohase tuvastamise, õigeaegse ja tõhusa suunamise, abistamise ja asjakohase kaitse vallas rahvusvahelistel piiridel või nende läheduses kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õigusega, võttes vastu kogu valitsust hõlmavad lähenemisviisid, rakendades ühiseid piiriüleseid koolitusi ning soodustades suutlikkuse suurendamise meetmeid;
- b) kehtestame asjakohased struktuurid ja mehhanismid tõhusaks lõimitud piirihalduseks, tagades põhjalikud ja tõhusad piiriületusprotseduurid, sealhulgas saabuvate isikute eelkontrolli, reisijaid vedavatest sõidukitest eelneva teavitamise ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise kaudu, toetades ühtlasi mittediskrimineerimise põhimõtet, austades õigust eraelu puutumatusel ja kaitstes isikuandmeid;
- c) vaatame läbi ja muudame asjakohaseid riiklikke menetlusi piiride seireks, individuaalseks hindamiseks ja küsitlusprotsessideks, et tagada nõuetekohane protsess rahvusvahelistel piiridel ning see, et kõiki migrante koheldakse kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õigusega, sealhulgas tehes koostööd riiklike inimõiguste institutsioonide ja teiste oluliste sidusrühmadega;
- d) töötame välja tehnilise koostöö kokkulepped, mis võimaldavad riikidel taotleda ja pakkuda vara, seadmeid ja muud tehnilist abi, et tugevdada piirihaldust, eelkõige otsingute ja päästetööde valdkonnas ning muudes hädaolukordades;
- e) tagame, et lastekaitseasutusi teavitatakse viivitamata ja neile tehakse ülesandeks osaleda lapse parimate huvide kindlaksmääramise menetlustes, kui saatjata või perekonnast eraldatud laps ületab rahvusvahelise riigipiiri, kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas koolitades piiriametnikke lapse õiguste ja lapse vajadusi arvestavate menetluste vallas, näiteks selliste menetluste puhul, mis takistavad perekondade eraldamist ja tagavad nende taasühendamise, kui perekond on eraldatud;
- f) vaatame läbi ja muudame asjaomaseid õigusnorme, et määrata kindlaks, kas sanktsioonid on asjakohased, eesmärgiga käsitleda ebaseaduslikku sisenemist või riigis viibimist ning, kui see on nii, siis tagada, et need on proportsionaalsed, õiglased, mittediskrimineerivad ja täielikult kooskõlas nõuetekohase protsessiga ja muude kohustustega rahvusvahelise õiguse alusel;
- g) parandame piiriülest koostööd naaber- ja teiste riikide vahel seoses selliste isikute kohtlemisega, kes ületavad või üritavad ületada rahvusvahelisi piire, sealhulgas võttes arvesse asjaomaseid soovitusi, mis on esitatud ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo soovituslikes põhimõtetes ja suunistes, mis käsitlevad inimõiguseid rahvusvahelistel piiridel, tehes kindlaks parimad tavad.

12. EESMÄRK. Rändemenetluste kindluse ja prognoositavuse tugevdamine asjakohaseks seireks, hindamiseks ning teavitamiseks

28. Pühendumuse sellele, et suurendada rändemenetluste õiguskindlust ja prognoositavust, töötades välja tõhusad ja inimõigustel põhinevad mehhanismid ning tugevdades neid eesmärgiga tagada piisav ja õigeaegne seire ja kõikide migrantide individuaalne hindamine, et teha kindlaks asjakohased suunamismenetlused ning hõlbustada neile juurdepääsu kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) suurendame rändemenetluste läbipaistvust ja juurdepääsetavust, teavitades sisenemise, vastuvõtmise, riigis viibimise, töötamise, õppimise või muude toimingute nõuetest ning võttes

kasutusele tehnoloogia, et lihtsustada taotluste menetlemist eesmärgiga ära hoida tarbetuid viivitusi ning riikide ja migrantide kulusid;

- b) töötame välja ja viime läbi piirkonnasiseseid ja -üleseid konkreetseid inimõiguste ja traumateadlikkuse koolitusi esimestele vastajatele ja valitsusametnikele, sealhulgas õiguskaitseasutustele, piiriametnikele, konsulaaresindajatele ja kohtuorganitele, et hõlbustada ja standardiseerida inimkaubanduse ohvrite, haavatavas olukorras migrantide, sealhulgas laste, eelkõige saatjata või perekonnast eraldatud laste, ning selliste isikute, keda mõjutab mis tahes vormis ärakasutamine ja väärkohtlemine seoses migrantide smugeldamisega raskendavatel asjaoludel, tuvastamist ja nende suunamist, samuti nende asjakohast abistamist ja nõustamist kultuuritundlikul viisil;
- c) kehtestame sooküsimusi ja lapse vajadusi arvestavad teavitamismehhanismid, sealhulgas täiustatud seiremeetmed ja individuaalsed hindamised piiridel ja esimeses saabumiskohas, kohaldades standardseid tegevuskordi, mis on välja töötatud kooskõlas kohalike ametiasutuste, riiklike inimõiguste institutsioonide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonnaga;
- d) tagame, et lapsmigrandid tuvastatakse viivitamata kohtades, kuhu nad transiit- ja sihtriigis esimesena saavad, ning kui nad on saatjata või perekonnast eraldatud, siis nad suunatakse viivitamata lastekaitseasutustesse ja muudesse asjakohastesse talitustesse ning neile määratakse pädev ja erapooletu eestkostja, ning seda, et kaitstakse perekonna ühtsust, ning et igahüht, kes väidab õiguspäraselt, et ta on laps, koheldakse sellena, välja arvatud juhul, kui valdkonnaülesel, sõltumatul ja lapse vajadusi arvestaval vanuse hindamisel on teisiti kindlaks määratud;
- e) tagame, et mitmetel põhjustel toimuva rände korral antakse nõuetekohaselt, õigel ajal ja tõhusalt asjakohast teavet riigisiseste seaduste ja menetluste kohaste õiguste ja kohustuste kohta, sealhulgas seoses riiki sisenemise ja riigis viibimise nõuetega, kättesaadavate kaitse vormidega ning tagasipöördumise ja taasintegreerimise võimalustega, ning et see teave on kättesaadav.

13. EESMÄRK. Rändega seotud kinnipidamise kasutamine üksnes viimase abinõuna ja püüe leida alternatiivseid võimalusi

- 29. Pühendumuse selle tagamisele, et igasugune kinnipidamine rahvusvahelise rände kontekstis järgib nõuetekohast menetlust, ei ole meelevaldne, põhineb seadustel, vajadusel, proportsionaalsusel ja individuaalsetel hinnangutel, viiakse läbi volitatud ametnike poolt ning lühima võimaliku ajavahemiku jooksul, olenemata sellest, kas kinnipidamine ilmneb sisenemise hetkel, transiidi ajal või tagasipöördumise menetluse käigus, ning olenemata selle koha liigist, kus kinnipidamine toimub. Lisaks pühendumuse sellele, et seada prioriteediks vabadusekaotusega alternatiivid kinnipidamisele, mis on kooskõlas rahvusvahelise õigusega, ning kasutada inimõigustel põhinevat lähenemist igasugusele migrantide kinnipidamisele, kasutades kinnipidamist üksnes viimase abinõuna.

Selle pühendumuse järgimiseks tuginevad järgmistele toimingutele:

- a) kasutame asjaomaseid olemasolevaid inimõiguste mehhanisme, et täiustada migrantide kinnipidamise sõltumatut seiret, tagades, et seda kasutatakse viimase abinõuna, ei esine inimõiguste rikkumisi ning riik edendab, rakendab ja laiendab kinnipidamise alternatiive, eelistades vabadusekaotusega meetmeid ja kogukonnapõhise hoolduse kokkuleppeid, eriti perekondade ja laste korral;
- b) koondame ulatusliku andmehoidla, et levitada inimõigustel põhinevate kinnipidamise alternatiivide parimaid tavasid rahvusvahelise rände kontekstis, sealhulgas hõlbustades korrapäraselt teabevahetust ja algatuste väljatöötamist, tuginedes edukatele tavadele eri riikides ning riikide ja asjaomaste sidusrühmade vahel;
- c) vaatame läbi ja muudame asjaomaseid õigusakte, poliitikat ja tavasid, mis on seotud rändega seotud kinnipidamisega, eesmärgiga tagada, et migrante ei peeta kinni meelevaldselt, kinnipidamisotsused põhinevad seadusel, on proportsionaalsed, neil on õiguspärane eesmärk ning need on tehtud individuaalselt, järgides täielikult nõuetekohast menetlust ja kaitsemeetmete menetlust, ning et

rändega seotud kinnipidamist ei kasutata kui hoiatust ega kasutata migrantide julma, ebainimliku või alandava kohtlemise vormina, kooskõlas rahvusvahelise inimõigusi käsitleva õigusega;

- d) tagame transiit- ja sihtriikides õiguskaitse kättesaadavuse kõikidele migrantidele, kes on kinni peetud või võidakse kinni pidada, sealhulgas hõlbustades juurdepääsu tasuta või taskukohasele õigusabile ning kvalifitseeritud ja sõltumatu juristi abile, samuti juurdepääsu teabele ja õigust vabadust piirava julgeolekumeetme korrapärasele seirele;
- e) tagame, et kõiki kinni peetavaid migrante teavitatakse nende kinnipidamise põhjustest keeles, millest nad aru saavad, ning hõlbustame nende õiguste kasutamist, sealhulgas viivitamatut suhtlust asjaomaste konsulaar- või diplomaatiliste esinduste, õiguslike esindajatega ja perekonnaliikmetega kooskõlas rahvusvahelise õigusega ja nõuetekohase menetluse garantiidega;
- f) vähendame kinnipidamise negatiivseid ja võimalikke kestvaid mõjusid migrantidele, tagades nõuetekohase menetluse ja proportsionaalsuse ning selle, et see kestab lühimat aega, kaitseb füüsilist ja vaimset puutumatus ning tagab vähemalt juurdepääsu toidule, põhiteravishoiule, õigusnõustamisele ja õigusabile, teavitamisele ja teabevahetusele, samuti piisavale eluasemele kooskõlas rahvusvahelise inimõigusi käsitleva õigusega;
- g) tagame, et kõik valitsusasutused ja erasektori osalised, kellele on tehtud nõuetekohaselt ülesandeks hallata rändega seotud kinnipidamist, teevad seda kooskõlas inimõigustega ning et neid koolitatakse mittediskrimineerimise ning meelevaldse vahistamise ja kinnipidamise ennetamise kontekstis ning nad vastutavad inimõiguste rikkumiste või kuritarvitamise eest;
- h) kaitseme ja austame alati laste õiguseid ning parimaid huve nende rändestaatuses olenemata, tagades kinnipidamisele ulatuslikus valikus alternatiivide olemasolu ja kättesaadavuse, et ära hoida vabadusekaotus, eelistades kogukonnapõhise hoolduse kokkuleppeid, mis tagavad juurdepääsu haridusele ja tervishoiule ning austavad nende õigust perekonnaelule ja perekonna ühtsusele, ning töötades lapse kinnipidamise tava lõpetamise nimel rahvusvahelise rände kontekstis.

14. EESMÄRK. Konsulaarkaitse, abi ja koostöö edendamine kogu rändetsükli jooksul

- 30. Pühendume sellele, et tugevdada oma konsulaarkaitset ja abi oma kodanikele välisriigis, samuti riikidevahelist konsulaarkaitset, et kaitsta igal ajal paremini kõikide migrantide õiguseid ja huve, ning tugineda konsulaaresinduste funktsioonidele, et parandada migrantide ning päritolu-, transiit- ja sihtriikide ametiasutuste suhtlust kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) teeme koostööd, et tagada konsulaarsuutlikkus, koolitame konsulaarametnikke, edendame ühiselt konsulaartenuste osutamise korda, kui eri riigid ei ole selleks suutlikud, sealhulgas tehnilise abi kaudu, ning arendame kahepoolseid või piirkondlikke kokkuleppeid konsulaarkoostöö eri aspektide kohta;
- b) kaasame asjaomaseid konsulaar- ja rändeametnikke olemasolevatesse üleilmsetesse ja piirkondlikesse rändealastesse foorumitesse, et vahetada teavet ja parimaid praktikaid ühise mure küsimustes, mis puudutavad välisriigis asuvaid kodanikke ning aitavad tagada kõikehõlmava ja tõendus põhise rändepoliitika väljatöötamise;
- c) sõlmime kahepoolseid või piirkondlikke kokkuleppeid konsulaarabi ja esindamise kohta kohtades, kus riikidel on huvi tugevdada rändega seotud konsulaartenuseid, aga ei ole diplomaatiliselt või konsulaaresindust;
- d) tugevdame konsulaarsuutlikkust, et teha kindlaks, kaitsta ja abistada oma kodanikke, kes asuvad välisriigis ning on haavatavas olukorras, sealhulgas inim- või tööõiguste rikkumise või väärkohtlemise ohvreid, kuriteoohvreid, inimkaubanduse ohvreid, migrante, kes on smugeldatud raskendavatel asjaoludel, ning võõrtöötajaid, keda kasutatakse värbamisprotsessis ära, pakkudes sellega seoses konsulaarametnikele koolitust inimõigustel põhinevate, sooküsimusi ja lapse vajadusi arvestavate toimingute kohta;

- e) anname oma välisriigis asuvatele kodanikele võimaluse registreerida end päritoluriigis tihedas koostöös konsulaar-, riikide ja kohalike ametiasutustega, samuti asjaomaste rändeorganisatsioonidega, mis on vahendiks, et hõlbustada teabe andmist ning teenuste ja abi osutamist hädaolukorras migrantidele ning tagada migrantide juurdepääs asjakohasele ja õigeaegsele teabele, näiteks luues abiliine või konsolideerides riiklikke digiandmebaase, toetades ühtlasi õigust eraelu puutumatusel ning kaitstes isikuandmeid;
- f) pakume oma kodanikele konsulaartoetust, tagades abi, sealhulgas seoses kohalike õigusaktide ja kommetega, ametiasutustega koostöö, rahalise kaasamise ja äritegevusega alustamise, samuti asjakohaste dokumentide, näiteks reisidokumentide ja konsulaaresinduste välja antud isikut tõendavate dokumentide väljastamise kaudu, mis hõlbustavad juurdepääsu teenustele, abi erakorralistes olukordades, pangakonto avamist ning juurdepääsu rahaülekandevõimalustele.

15. EESMÄRK. Migrantidele põhiteenustele juurdepääsu tagamine

31. Pühendume selle tagamisele, et kõik migrantid saavad oma rändestaatusest olenemata kasutada oma inimõiguseid, see tähendab omada turvalist juurdepääsu põhiteenustele. Lisaks pühendume sellele, et tugevdada migrante kaasavaid teenuste osutamise süsteeme, olenemata sellest, et riikide kodanikud ja seaduslikud migrantid võivad olla õigustatud saama põhjalikumaid teenuseid, tagades ühtlasi, et igasugune eristav kohtlemine peab põhinema seadusel, olema proportsionaalne, taotlema õiguspärast eesmärki ning olema kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õigusega.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) kehtestame seaduseid ja võtame kasutusele meetmeid, tagamaks, et teenuste osutamine ei tekita migrantide diskrimineerimist rassi, nahavärvi, soo, keele, usu, poliitiliste või muude veendumuste, etnilise või sotsiaalse päritolu, varalise seisuga, sünni, puude tõttu või muul põhjusel, olenemata juhtumitest, mil teenuse eristav osutamine rändestaatuse alusel võib olla asjakohane;
- b) tagame, et koostöö teenuseosutajate ja migratsiooniametite vahel ei süvendaks ebaseaduslike migrantide haavatavust, kahjustades nende ohutut juurdepääsu põhiteenustele või rikkudes ebaseaduslikult inimõiguseid, nagu õigus privaatsusele, vabadusele ja isiku turvalisusele põhiteenuse osutamise kohtades;
- c) kehtestame ja tugevdame terviklikke ja lihtsasti juurdepääsetavaid teeninduspunkte kohalikul tasandil, mis kaasavad migrante, pakuvad asjakohast teavet põhiteenuste kohta sugu ja puuet ning lapse vajadusi arvestaval viisil, ning hõlbustame ohutut juurdepääsu nendele;
- d) loome sõltumatud institutsioonid või anname neile volitused riigi või kohalikul tasandil, näiteks riiklikud inimõiguste institutsioonid, et võtta vastu, uurida ja jälgida kaebusi olukordade kohta, milles migrantide juurdepääs põhiteenustele on pidevalt takistatud või pärsitud, hõlbustame nende juurdepääsu hüvitamisvõimalustele ning töötame tegelike muudatuste nimel.
- e) lõimime migrantide tervisevajadused riikide ja kohalikesse tervishoiupoliitikasse ja -kavadesse, näiteks suurendades teenuste osutamise suutlikkust, hõlbustades taskukohast ja mittediskrimineerivat juurdepääsu, vähendades suhtlusbarjääre ja koolitades tervishoiuteenuse osutajaid kultuuriliselt tundliku teenuste osutamise teemal, et edendada migrantide ja kogukondade üldist füüsilist ja vaimset tervist, sealhulgas võttes arvesse asjakohaseid soovitusi, mis on esitatud Maailma Terviseorganisatsiooni põgenike ja migrantide tervise edendamise prioriteetides ja juhtpõhimõtetes;
- f) tagame kaasava ja usaldusväärse kvaliteetse hariduse lapsmigrantidele ja noortele migrantidele ning hõlbustame juurdepääsu elukestva õppe võimalustele, sealhulgas tugevdades haridussüsteemide suutlikkust ning hõlbustades mittediskrimineerivat juurdepääsu väikelapse arengule, formaalharidusele, mitteformaalsetele haridusprogrammidele laste jaoks, kellele formaalne süsteem ei ole kättesaadav, töökohal toimuvat ja kutseõpet, tehnilist haridust ja keeleõpet, samuti tugevdades partnerlusi kõikide sidusrühmadega, kes saavad toetada neid jõupingutusi.

16. EESMÄRK. Migrantide ja ühiskonna võimestamine, et saavutada täielik kaasamine ning sotsiaalne ühtekuuluvus

32. Pühendumuse sellele, et toetada kaasavat ja sidusat ühiskonda, võimestades migrante, et nad saaksid aktiivseteks ühiskonnaliikmeteks, ning edendades vastuvõtivate kogukondade ja migrantide vastastikust kaasamist nende omavaheliste õiguste ja kohustuste kasutamisel, sealhulgas sihtriigi seaduste järgimist ja kommete austamist. Lisaks pühendumuse sellele, et tugevdada kõikide ühiskonnaliikmete heaolu, vähendades erinevusi, hoides ära polarisatsiooni ja suurendades üldsuse kindlustunnet rändega seotud poliitika ja institutsioonide suhtes kooskõlas kinnitusega, et täielikult lõimunud migrandid on paremal positsioonil, suurendamaks jõukust.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) edendame vastastikust austust sihtriikide kogukondade ja migrantide kultuuride, traditsioonide ja kommete suhtes, vahetades ja rakendades parimaid praktikaid, mis käsitlevad integratsioonipoliitikat, -programme ja -tegevusi, sealhulgas viise, kuidas edendada mitmekesisuse aktsepteerimist ning hõlbustada sotsiaalset ühtekuuluvust ja kaasamist;
- b) kehtestame kõikehõlmavad vajaduspõhised rände-eelsed ja saabumisejärgsed programmid, mis võivad hõlmata õiguseid ja kohustusi, põhikeeleõpet, samuti teavitamist sotsiaalsetest normidest ja kommetest sihtriigis;
- c) töötame välja riiklikud lühiajalised, keskmise tähtajaga ja pikaajalised poliitilised eesmärgid seoses migrantide kaasamisega ühiskonda, sealhulgas seoses tööturule lõimimise, perekondade taasühendamise, hariduse, mittediskrimineerimise ja tervisega, tugevdades partnerlusi asjaomaste sidusrühmadega;
- d) tegutseme selle nimel, et saavutada kaasavad tööturud ja võõrtöötajate täielik osalemine formaalses majanduses, hõlbustades juurdepääsu inimväärsele tööle ja tööhõivele, milleks nad on kõige paremini kvalifitseeritud, kooskõlas kohaliku ja riigi tööturu nõudlusega ning oskuste pakkumisega;
- e) võimestame naissoost migrante, kõrvaldades soopõhised diskrimineerivad piirangud formaalsele töölevõtmisele, tagades õiguse ühinemisvabadusele ning hõlbustades juurdepääsu asjaomastele põhiteenustele kui meetmeid, millega edendada nende liidriseisust ning tagada nende täielik, vaba ja võrdne osalemine ühiskonnas ja majanduses;
- f) loome kogukonnakeskused või kohalikul tasandil programmid, et hõlbustada migrantide osalemist vastuvõtvast ühiskonnas, kaasates migrante, kogukonnaliikmeid, diasporaade organisatsioone, migrantide ühendusi ja kohalikke omavalitsusi kultuuridevahelisse dialoogi, kogemuste vahetamise, mentorlusprogrammidesse ja ärisidemete arendamisse, mis parandavad lõimimise tulemusi ning edendavad vastastikust austust;
- g) lõikame kasu migrantide ja vastuvõtivate kogukondade oskustest, kultuuriteadmistest ja keeleteadmistest, arendades ja edendades vastastikust koolitust, sooküsimusi arvestavaid, kutseõppega seotud ja ühiskonda lõimumise kursuseid ja töörühmi;
- h) toetame mitmekultuurilisi tegevusi spordi, muusika, kunsti, kokandusfestivalide, vabatahtliku tegevuse ja muude sotsiaalsete ürituste kaudu, mis hõlbustavad vastastikust arusaamist migrantide ja sihtkogukondade kultuurist ning nende hindamist;
- i) edendame koolikeskkondi, mis on sõbralikud ja ohutud, ning toetame lapsmigrantide püüdlusi, parandades suhteid koolikogukonnaga, lõimides tõendus põhise rändeteabe koolide õppekavadesse ning pühendades sihtotstarbelisi ressursse koolidele, kus on suur lapsmigrantide osakaal, nende lõimimiseks eesmärgiga edendada austust mitmekesisuse vastu ja kaasamist ning ära hoida igas vormis diskrimineerimist, sealhulgas rassismi, ksenofoobiat ja sallimatust;

17. EESMÄRK. Igas vormis diskrimineerimise kaotamine ja tõendus põhise avaliku arutelu edendamine, et kujundada rände tajumist

33. Pühendumuse sellele, et kõrvaldada igas vormis diskrimineerimine, mõista hukka igasuguse rassismi, rassilise diskrimineerimise, vägivalda, ksenofoobia ja seonduva kõikide migrantide vastase sallimatuse ning võidelda nendega kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õigusega. Lisaks pühendumuse sellele, et edendada avatud ja tõenduspõhise avalikku arutelu rände ja migrantide teemal partnerluses kõikide ühiskonna osadega, mis tekitab realistlikuma, humansema ja konstruktiivsema tajumise sel teemal. Samuti pühendumuse sellele, et kaitsta väljendusvabadust kooskõlas rahvusvahelise õigusega, tunnistades, et avatud ja vaba arutelu aitab põhjalikumalt mõista kõiki rände aspekte.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) kehtestame, rakendame või hoiame jõus õigusakte, millega karistatakse vihakuritegude ja raskendatud asjaoludel toime pandud vihakuritegude eest, mis on suunatud migrantide vastu, ning koolitatakse õiguskaitse- ja muid riigiametnikke, et tuvastada ja ennetada selliseid kuritegusid ja muid vägivaldaakte, mis on suunatud migrantide vastu, ning neile reageerida, samuti anda ohvritele meditsiini-, õigus- ja psühholoogilist abi;
- b) võimestame migrante ja kogukondi, et mõista hukka igasugused üleskutsed migrantidevastasele vägivaldale, teavitades neid võimalikest heastamismehhanismidest, ning tagame, et isikud, kes osalevad aktiivselt migrantide vastu suunatud vihakuritegude toimepanekul, võetakse vastutusele kooskõlas riigisiseste õigusaktidega, toetades ühtlasi rahvusvahelist inimõigustealast õigust, eelkõige õigust väljendusvabadusele;
- c) edendame sõltumatut, objektiivset ja kvaliteetset meediaväljaannete teavitamist, sealhulgas internetipõhise teavet, tundlikustades ja harides meediaspetsialiste rändega seotud küsimustes ja terminoloogias, investeerides eetilistesse teavitamisstandarditesse ja reklaami ning lõpetades riigi rahastuse või olulise toetuse eraldamise meediaväljaannetele, mis korrapäraselt edendavad migrantide vastu suunatud sallimatust, ksenofoobiat, rassismi ja muid diskrimineerimise vorme, austades täielikult meediavabadust;
- d) kehtestame mehhanismid, et ära hoida ja tuvastada avaliku sektori asutuste poolt migrantide rassilist, etnilist ja usulist kujutamist, nagu ka süstemaatilisi sallimatuse, ksenofoobia, rassismi ja muid mitmesuguseid ja omavahel seotud diskrimineerimise juhtumite esinemisi, ning neile reageerida partnerluses riikide inimõiguste institutsioonidega, sealhulgas jälgides ja avaldades suundumuste analüüse ning tagades juurdepääsu tõhusatele kaebuste lahendamise ja heastamismehhanismidele;
- e) tagame migrantidele, eriti naissoost migrantidele, juurdepääsu riiklikele ja piirkondlikele kaebuste lahendamise ja hüvitamismehhanismidele eesmärgiga edendada aruandekohustust ja tegeleda valitsuse tegevusega seoses diskrimineerivate tegude ja avaldustega, mis viiakse ellu migrantide ja nende perekondade suhtes;
- f) edendame päritolu-, transiit- ja sihtriikide kogukondadele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, et teavitada üldsust seisukohtadest, mis on seotud turvalise, korrapärase ja seadusliku rände positiivse panusega, tuginedes tõenditele ja faktidele, ning et lõpetada rassism, ksenofoobia ja häbimärgistamine kõikide migrantide suhtes;
- g) kaasame migrante, poliitilisi, usulisi ja kogukondade juhte, samuti haridusepakkujaid ja teenuseosutajaid, et tuvastada ja ära hoida sallimatuse, rassismi, ksenofoobia ja muus vormis diskrimineerimise juhtumeid migrantide ja diasporaade vastu, ning toetame tegevust kohalikes kogukondades, et edendada vastastikust austust, sealhulgas valimiskampaaniate kontekstis.

18. EESMÄRK. Oskuste arendamisse investeerimine ning oskuste, kvalifikatsioonide ja pädevuste vastastikuse tunnustamise hõlbustamine

34. Pühendumuse sellele, et investeerida uuenduslikesse lahendustesse, mis hõlbustavad võõrtöötajate oskuste, kvalifikatsioonide ja pädevuste vastastikust tunnustamist, ning edendada nõudlusest tulenevat oskuste arendamist, et optimeerida migrantide tööalast konkurentsivõimet ametlikel tööturgudel sihtriikides ja päritoluriikidesse naasmisel, samuti et tagada inimväärne töö töörande korral.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) töötame välja standardeid ja suuniseid, et vastastikku tunnustada välisriigi kvalifikatsioone ja mitteformaalselt omandatud oskusi, eri sektorites koostöös vastavate valdkondadega eesmärgiga tagada üleilmne vastavus, tuginedes kehtivatele mudelitele ja parimatele tavadele;
- b) edendame tunnistuste läbipaistvust ja riiklike kvalifikatsiooniraamistike vastastikust tunnustamist, leppides kokku standardsetes kriteeriumides, näitajates ja hindamisparameetrites ning luues ja tugevdades riiklike oskuste profiili koostamise vahendeid, registreid või institutsioone, et hõlbustada tõhusat ja tulemuslikku vastastikuse tunnustamise menetlust kõikidel oskuste tasanditel;
- c) sõlmime kahepoolseid, piirkondlikke või mitmepoolseid vastastikuse tunnustamise lepinguid ning lisame tunnustamise sätted teistesse lepingutesse, näiteks tööjõu liikuvuse või kaubanduslepingutesse, et edendada samaväärsust või võrreldavust riiklikes süsteemides, näiteks automaatseid või juhitavaid vastastikuse tunnustamise mehhanisme;
- d) kasutame tehnoloogiat ja digiteerimist, et hinnata ja vastastikku tunnustada oskuseid põhjalikumalt, tuginedes ametlikele kvalifikatsioonidele ning mitteformaalselt omandatud pädevustele ja töökogetustele igal oskuste tasandil;
- e) loome üleilmseid oskuste partnerlusi riikides, mis soovivad suurendada riikide ametiasutuste ja asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas erasektori ja ametiühingute, koolitussuutlikkust, ning toetame töötajate oskuste arendamist päritoluriikides ja migrantide oskuste arendamist sihtriikides eesmärgiga valmistada praktikante ette tööalaseks konkurentsivõimeks kõikide osalevate riikide tööturgudel;
- f) edendame institutsioonidevahelisi võrgustikke ja koostööprogramme partnerlusteks erasektori ja haridusasutuste vahel päritolu- ja sihtriikides, et luua vastastikku kasulike oskuste arendamise võimalusi migrantide, kogukondade ja osalevate partnerite jaoks, sealhulgas tuginedes parimatele äritegevuse mehhanismi tavadele, mis on välja töötatud üleilmse rände- ja arengufoorumi raames;
- g) osaleme kahepoolsetes partnerlustes ja programmides koostöös asjaomaste sidusrühmadega, mis edendavad oskuste arendamist, liikuvust ja levitamist, näiteks üliõpilaste vahetusprogrammid, stipendiumid, tööalased vahetusprogrammid ning praktika- ja õpipoisiõpe, mis loob pärast nende programmide edukat läbimist abisaajatele võimalusi otsida tööd ja osaleda ettevõtluses;
- h) teeme koostööd erasektori ja tööandjatega, et muuta migrantidele kättesaadavaks lihtsasti juurdepääsetavad ja sooküsimusi arvestavad kaudsed või veebipõhised oskuste arendamise ja ühitamise programmid igal oskuste tasandil, sealhulgas varajased ja töökohapõhised keelekursused, töökohasisene täienduskoolitus ning juurdepääs edasijõudnute koolitusprogrammidele, et suurendada nende tööalast konkurentsivõimet sektorites, kus esineb nõudlus tööjõu järele, tuginedes valdkonna teadmistele tööturu dünaamikast, eelkõige eesmärgiga võimestada naisi majanduses;
- i) edendame võõrtöötajate suutlikkust minna üle ühelt töölt teisele või ühe tööandja juurest teise juurde, tehes kättesaadavaks dokumendid, millega tunnustatakse oskuseid, mis on omandatud töökohal või koolituse kaudu, et optimeerida oskuste parandamise kasutegurit;
- j) arendame ja edendame uuenduslikke viise, et tunnustada vastastikku ning hinnata formaalselt ja mitteformaalselt omandatud oskuseid, sealhulgas töötajate õigeaegse ja täiendava koolitamise, mentorluse ja praktikaprogrammide kaudu, et täielikult tunnustada olemasolevaid kvalifikatsioone ning anda välja oskustunnistusi äsja omandatud oskuste kinnitamiseks;
- k) kehtestame kvalifikatsioonide seire mehhanismid ja anname migrantidele teavet selle kohta, kuidas nad saavad oma oskuseid ja kvalifikatsioone hinnata ja tunnustada enne lahkumist, sealhulgas värbamisprotsessides või varajases etapis pärast saabumist, et suurendada tööalast konkurentsivõimet;
- l) teeme koostööd, et edendada dokumenteerimis- ja teavitamisvahendeid partnerluses asjaomaste sidusrühmadega, kes annavad ülevaate töötajate oskustest ja kvalifikatsioonidest, mida tunnustatakse päritolu-, transiit- ja sihtriikides, et võimaldada tööandjatel hinnata võõrtöötajate sobivust tööle kandideerimise protsessides.

19. EESMÄRK. Tingimuste loomine, et migrandid ja diasporaad saaksid täielikult kaasa aidata kestlikule arengule kõikides riikides

35. Pühendumuse sellele, et võimestada migrante ja diasporaasid, kiirendamaks nende panust arengusse, ning kasutada ära rände kui kestliku arengu allika migrantidele, kinnitades, et ränne on mitmemõõtmeline väga oluline tegelikkus päritolu-, transiit- ja sihtriikide kestlikuks arenguks.

Selle pühendumuse järgimiseks tugine me järgmistele toimingutele:

- a) tagame kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Addis Abeba tegevuskava täieliku ja tõhusa rakendamise, toetades ja hõlbustades rände positiivseid mõjusid kõikide kestliku arengu eesmärkide saavutamisel;
- b) loimime rände arengu planeerimisse ja valdkondlikku poliitikasse kohalikul, riigi, piirkonna ja üleilmsel tasandil, võttes arvesse asjaomaseid kehtivaid poliitikasuuniseid ja soovitusi, näiteks GMG käsiraamat, mis käsitleb rände kaasamist arenguplaneerimisse, et tugevdada poliitilist sidusust ja arengukoostöö tõhusust;
- c) investeerime teadusuuringutesse, mis käsitlevad migrantide ja diasporaade mitterahalise panuse mõju kestlikku arengusse päritolu- ja sihtriikides, näiteks teadmiste ja oskuste siiret, sotsiaalset ja ühiskondlikku kaasamist ja kultuurivahetust, eesmärgiga töötada välja tõenduspõhine poliitika ning tugevdada üleilmseid poliitilisi arutelusid;
- d) hõlbustame migrantide ja diasporaade panust nende päritoluriigis, sealhulgas luues või tugevdades valitsuse struktuure või mehhanisme kõikidel tasanditel, näiteks spetsiaalsete diasporaade ametite või keskuste kaudu, diasporaade poliitiliste nõuandekomiteede kaudu, mis tegutsevad valitsuse juures, et võtta arvesse migrantide ja diasporaade potentsiaali rände ja arengupoliitika kujundamisel, ning spetsiaalseid diasporaade keskuseid diplomaatilistes või konsulaaresindustes;
- e) arendame sihipäraseid toetusprogramme ja rahalisi tooteid, mis edendavad migrantide ja diasporaade investeringuid ning ettevõtlikkust, sealhulgas pakkudes haldus- ja õigustegevuse alustamisel, andes stardikapitali, luues diasporaade sidemeid, diasporaade arengufonde ja investeerimisfonde ning korraldades spetsiaalseid messe;
- f) tagame lihtsasti kättesaadava teabe ja suunamise, sealhulgas digiplatvormide kaudu, samuti spetsiaalsete mehhanismide abil kooskõlastatud ning tõhusaks rahaliseks, vabatahtlikuks ja filantroopseks migrantide ja diasporaade kaasamiseks, eelkõige humanitaaralases hädaolukorras nende päritoluriigis, sealhulgas kaasates konsulaaresindusi;
- g) võimaldame poliitilist osalust ja migrantide kaasamist nende päritoluriikides, sealhulgas rahu- ja lepitusprotsessides, valimistel ning poliitiliste reformide korral, näiteks luues hääletamisregistrid välisriigis elavatele kodanikele ja parlamentaarse esinduse kaudu kooskõlas riigisiseste õigusaktidega;
- h) edendame rändepoliitikat, mis optimeerib diasporaade kasutegureid päritolu- ja sihtriikides ning nende kogukondades, hõlbustades paindlikke reisimise, töötamise ja investeerimise viise minimaalse halduskoormusega, sealhulgas vaadates läbi ning muutes viisa, elamise ja kodakondsuse regulatsiooni, kui see on asjakohane;
- i) teeme koostööd riikidega, erasektoriga ja tööandjate organisatsioonidega, et võimaldada migrantidel ja diasporaadel, eriti nendel, kes tegutsevad väga tehnilistes valdkondades ja kelle järele on suur nõudlus, tegelema oma kutsetegevusega ning osalema teadmiste siirdes oma koduriikides, ilma et nad tingimata kaotaksid oma töökoha, elamisloa staatuse või teenitud sotsiaalkindlustushüvitised;
- j) loome partnerlusi kohalike ametiasutuste, kohalike kogukondade, erasektori, diasporaade, kodulinna ühingute ja migrantide organisatsioonide vahel, et edendada teadmiste ja oskuste siiret nende päritolu- ja sihtriikide vahel, sealhulgas kaardistades diasporaasid ja nende oskuseid kui vahendit säilitada side diasporaade ja nende päritoluriigi vahel.

20. EESMÄRK. Kiirema, ohutuma ja odavama rahasaadetiste edastamise edendamine ning migrantide rahalise kaasamise soosimine

36. Pühendume sellele, et edendada rahasaadetiste kiiremat, ohutumast ja odavamast edastamist, arendades edasi olemasolevat soodustavat poliitikat ja õiguskeskkonda, mis võimaldavad rahasaadetiste turul konkurentsi, reguleeritust ja innovatsiooni ning pakkudes sooküsimusi arvestavaid programme ja instrumente, mis suurendavad migrantide ja nende perede rahalist kaasamist. Samuti pühendume sellele, et optimeerida rahasaadetiste ümberkujundavat mõju võõrtöötajate ja nende perede heaolule ning riikide kestlikule arengule, mõistes, et rahasaadetised on tähtis erakapitali allikas, mida ei saa võrdsustada teiste rahvusvaheliste rahavoogudega, nagu välismaised otseinvesteeringud, ametlik arenguabi või muud avalik-õiguslikud arengu rahastamise allikad. Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:
- a) koostame tegevuskava, mille alusel muudame migrantide rahasaadetistega seotud tehingumaksumuse väiksemaks kui 3% ja kaotame rahasaadetiste edastamise võimalused, millega kaasneb 5% ületav tehingumaksumus, aastaks 2030 kooskõlas kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärgiga 10c;
 - b) propageerime ja toetame ÜRO rahvusvahelist peresiseste rahasaadetiste päeva ning Rahvusvahelise Põllumajanduse Arengu Fondi (IFAD) üleilmset rahasaadetiste, investeerimise ja arengu foorumit kui olulist kohta, kus luua ja tugevdada koostööd kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel, et luua uuenduslikke lahendusi rahasaadetiste odavamaks, kiiremaks ja ohutumaks edastamiseks;
 - c) ühtlustame rahasaadetiste turu õigusakte ja suurendame raha saatmise taristu koostegutsemisvõimet koos saatmisvõimaluste pakkujatega, hoolitsedes selle eest, et ebaseaduslike rahavoogude ja rahapesu vastu võitlemise meetmed ei takistaks migrantide rahasaatmist põhjendamatute, ülemääraste või diskrimineerivate nõuete tõttu;
 - d) loome soodustava poliitika ja õigusraamistiku, mis edendavad rahasaadetiste turul konkurentsi ja innovatsiooni, kaotavad põhjendamatud maksesüsteemi taristu kasutamise takistused pangaväliste rahasaatmiste osutajate jaoks, kehtestavad rahasaadetistega seotud maksuvabastused või motiveerivad tegurid, soodustavad eri teenuseosutajate turulepääsu, motiveerivad erasektorit pakkuma rohkem erinevaid raha saatmise teenuseid ning parandavad väikeste summade saatmise turvalisust ja prognoositavust, unustamata sealjuures riske, ning töötame koos raha saatmise teenuse osutajate ja finantsvaldkonna seadusandjatega välja rahasaadetiste ebaseaduslikest rahavoogudest eristamise meetodika;
 - e) töötame rahasaadetiste edastamiseks välja uuenduslikud tehnoloogialahendused (nt mobiilimaksed, digitöövahendid või e-pangandus), et väheneksid kulud, suureneksid kiirus ja turvalisus, saadeti edastataks rohkem tavakanaleid pidi ning avaneksid sooküsimusi arvestavad edastuskanalid, mida saaks kasutada elanikkond, kellele selliseid teenuseid piisavalt ei pakuta (sh maal elavad, vähese kirjaoskusega ja puudega inimesed);
 - f) anname kättesaadavat teavet rahasaadetiste edastamise kulude kohta teenuseosutaja ja edastuskanali kaupa (nt võrdlusveebisaidid), et rahasaadetiste edastamise turul suureneksid läbipaistvus ja konkurents ning hariduse ja koolituse kaudu paraneks finantskirjaoskus ning migrantide ja nende perede kaasamine;
 - g) töötame välja programmid ja instrumendid, mille abil suurendada eri oskustega rahasaatjate investeeringuid kohalikku arengusse ja ettevõtlusse nende päritoluriigis (nt võrdse panustamise süsteemid, munitsipaalvõlakirjad ja partnerlus kodukoha ühingutega), et suurendada rahasaadetiste ümberkujundavat potentsiaali – et see ei piirduks vaid võõrtöötaja leibkonnaga;
 - h) võimaldame naissoost migrantidel saada finantskirjaoskuse koolitust ja kasutada ametlikke rahasaatmissüsteeme ning avada pangakonto, omada ja hallata finantsvara, investeeringuid ja ettevõtteid, vähendades nii soolist ebavõrdsust ning soodustades nende osalust majanduses;
 - i) võimaldame migrantidel kasutada panganduslahendusi ja finantsinstrumente ning loome neid migrantide (sh väikse sissetulekuga ja naiste juhitavate leibkondade) jaoks (nt pangakontod, kuhu tööandjad saavad sisse makse teha, säästukontod, laenuid ja krediit) koostöös pangandussektoriga.

21. EESMÄRK. Koostöö tegemine ohutu ja väarika tagasisaatmise ja -võtu hõlbustamisel, samuti kestlikul taasintegreerimisel

37. Pühendumuse sellele, et soodustada ning teha koostööd ohutu ja väarika tagasisaatmise nimel, tagada nõuetekohane menetlus, individuaalne hindamine ja tõhusad õiguskaitsevahendid, järgides kollektiivse väljasaatmise ja selliste migrantide tagasisaatmise keeldu, kelle puhul on olemas reaalne tapmise, piinamise või muu julma, ebainimliku või inimväarikust alandava kohtlemise või karistamise või muu parandamatu kahju oht, järgides rahvusvahelise inimõigustealase õiguse kohaseid kohustusi. Samuti pühendumuse sellele, et tagada oma kodanike nõuetekohane vastu- ja tagasivõtmine, austades täiel määral inimõigust naasta oma riiki ning riikide kohustust lubada oma kodanikud riiki tagasi. Peale selle pühendumuse sellele, et luua tingimused, mis soodustavad kogukonnas isiklikku turvalisust, majanduslikku võimestamist, kaasamist ja sotsiaalset ühtekuuluvust, tagamaks migrantide kestliku taasintegreerimise päritoluriigis.

Selle pühendumuse järgimiseks tuginevad järgmistele toimingutele:

- a) koostame ja rakendame kahepoolse, piirkondliku ja mitmepoolse koostöö raamistikud ning kokkulepped (sh tagasivõtukokkulepped), millega tagatakse migrantide oma riiki tagasi saatmise ja võtmise ohutus, inimväarsus ja täielik kooskõla rahvusvahelise inimõigustealase õigusega (sh lapse õigused), kehtestades selge ja poolte vahel kokku lepitud korra, mis hõlmab menetluslikke kaitsemeetmeid, tagab individuaalse hindamise ja õiguskindluse ning milles on ka kestlikku taasintegreerimist soodustavad sätted;
- b) soodustame sooküsimusi ja lapsi arvestavaid tagasisaatmise ja taasintegreerimise programme, mis võivad sisaldada õiguslikku, sotsiaalset ja rahalist toetust, hoolitsedes selle eest, et kõigi selliste vabatahtlike programmide raames toimuvate tagasipöördumiste alus on migrandi varasem vabatahtlik teadev nõusolek ning naasjail aidatakse tulemusliku partnerluse kaasabil taasintegreeruda (sh vältides pärast naasmist nende ümberasustamist päritoluriigis);
- c) teeme koostööd kodanike isiku tuvastamisel ja reisidokumentide väljastamisel ohutu ja väarika tagasisaatmise ja -võtmise eesmärgil, kui inimesel ei ole õigust jääda edasi teise riigi territooriumile, seades sisse usaldusväärsed ja tõhusad oma kodanike identifitseerimise vahendid (nt biomeetriliste tunnuste lisamine rahvastikuregistrisse) ning digiteerides rahvastikuregistri süsteemid, austades täiel määral õigust privaatsusele ja isikuandmete kaitsele;
- d) soodustame konsulaarametnike ning päritolu- ja sihtriikide asjaomaste ametnike ametlikke kontakte ning anname tagasipöörduvatele migrantidele enne tagasipöördumist piisavat konsulaarabi, soodustades reisi- ja muude dokumentide ning teiste teenuste kättesaadavust, et oleks tagatud naasmise ja tagasivõtmise prognoositavus, ohutus ja väarikus;
- e) hoolitseme selle eest, et selliste migrantide tagasisaatmine, kellel puudub juriidiline õigus viibida teise riigi territooriumil, on ohutu ja väarikas, toimub individuaalse hindamise alusel, sellega tegelevad päritolu- ja sihtriigi pädevad ametiasutused koheses ja tulemuslikus koostöös, see võimaldab kasutada kõiki kohaldatavaid juriidilisi õiguskaitsevahendeid, selles järgitakse nõuetekohase menetluse tagatist ning teisi rahvusvahelise inimõigustealase õiguse kohaseid kohustusi;
- f) kehtestame või tugevdame riiklikke tagasisaatmise seire mehhanisme koostöös asjaomaste sidusrühmadega, kes esitavad sõltumatuid vastutuse suurendamise soovitusi, et tagada kõigi naasvate migrantide ohutus, väarikus ja inimõigused;
- g) hoolitseme selle eest, et laste tagasisaatmine ja -võtmine toimub ainult pärast lapsele parima väljaselgitamist, selles arvestatakse õigust peres elamisele, perekonna terviklikkust, last saadab naasmisel vanem, eestkostja või spetsiaalne ametnik, kes jälgib, et päritoluriigis oleks lapse jaoks naasmise ajal olemas sobivad vastuvõtu, hoolitsemise ja taasintegreerimise võimalused;
- h) soodustame naasvate migrantide kestlikku taasintegreerimist päritoluriigi kogukonnaellu, andes neile võrdsed võimalused saada sotsiaalkaitset ja teenuseid, õigusabi, psühhosotsiaalset abi, kutseõpet, inimväärset tööd (tunnustades nende välismaal omandatud oskusi) ja finantsteenuseid, et

saada kasu nende ettevõtlikkusest, oskustest ning inimkapitalist kogukonna aktiivsete liikmetena ja kestlikku arengusse panustajatena;

- i) teeme kindlaks nende kogukondade vajadused, kuhu migrandid naasevad, ning püüame neid vajadusi rahuldada, lisades vastavad sätted riiklikesse ja kohalikesse arengustrateegiatesse, taristu kavandamisse, eelarvesse ja teistesse poliitilistesse otsustesse ning tehes koostööd kohalike asutuste ja asjaomaste sidusrühmadega.

22. EESMÄRK. Mehhanismide loomine, et tagada sotsiaalkaitseõiguste ja väljateenitud toetuste ülekantavus

38. Pühendumuse sellele, et aidata igasuguste oskustega võõrtöötajatel saada sihtriigis sotsiaalkaitset ja kaasa võtta oma päritoluriigis saadud sotsiaalkaitseõigused ja -toetused ning seda ka siis, kui nad otsustavad minna tööle teise riiki.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) kehtestame või säilitame riiklikud mittediskrimineerivad sotsiaalkaitseüsteemid (sh sotsiaalkaitse alammäärad kodanikele ja migrantidele), järgides ILO soovitusi nr 202 sotsiaalkaitse alammäärade kohta;
- b) sõlmime kahepoolsed, piirkondlikud või mitmepoolsed sotsiaalkindlustuskokkulepped igasuguste oskustega võõrtöötajate väljateenitud toetuste ülekantavuse kohta, kus on kirjas asjaomaste riikide sotsiaalkindlustuse alammäärad, mida kohaldatakse sotsiaalkindlustuse saamise õigusele ja väljamaksetele, (nt pensionid, tervishoiukulud või muud hüvitised), või lisame need sätted teistesse asjaomastesse kokkulepetesse (nt kokkulepped pika- ja lühiajalise tööjõurände kohta);
- c) lisame sotsiaalkindlustusõiguste ja väljateenitud toetuste ülekantavuse sätted riiklikesse sotsiaalkindlustusraamistikesse, määrame päritolu-, läbirände- ja sihtriikides kontaktasutused, kes tegelevad migrantide ülekantavustalustega ning sotsiaalkindlustuse kättesaadavuse probleemidega naiste ja eakate puhul, ning loome spetsiaalsed instrumendid, nagu migrantide sotsiaalkindlustusfondid (päritoluriigis), mis migrante ja nende peresid toetavad.

23. EESMÄRK. Rahvusvahelise koostöö ja üleilmsete partnerluste tugevdamine turvalise, korrapärase ning seadusliku rände heaks

39. Pühendumuse sellele, et toetada üksteist siinses globaalses ränderaamistikus sätestatud eesmärkide saavutamisel ja kohustuste täitmisel, tihendades rahvusvahelist koostööd, taaselustades üleilmse partnerluse ning tegutsedes solidaarselt, kinnitades taas kord, kui tähtis on kõikehõlmav lõimitud tegutsemisviis, mis soodustab ohutut, korrapärast ja seaduslikku rännet, ning mõistes, et me kõik oleme päritolu-, läbirände- ja sihtriigid. Samuti pühendumuse sellele, et ühiselt lahendada iga riigi probleeme globaalse ränderaamistiku rakendamisel, pöörates eritähelepanu Aafrika teatud riikide, vähim arenenud riikide, merepiirita arenguriikide, väikeste arenevate saareriikide ja keskmiste tuludega riikide raskustele. Samuti pühendumuse sellele, et aidata kaasa globaalse ränderaamistiku ning olemasolevate õigus- ja poliitikaraamistike vastastikusele toetavusele, kooskõlastades globaalse ränderaamistiku rakendamise selliste olemasolevate raamistikega, eriti kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 ja Addis Abeba tegevuskavaga, ning et neist oleks aru saada, et ränne ja kestlik areng on mitmetahulised ja omavahel seotud.

Selle pühendumuse järgimiseks tugineme järgmistele toimingutele:

- a) toetame teisi riike globaalse ränderaamistiku ühisel rakendamisel (sh andes rahalist ja tehnilist abi) kooskõlas riiklike prioriteetide, poliitiliste tegevuskavade ja strateegiatega ning kogu valitsust ja ühiskonda hõlmavalt;

- b) tihendame rahvusvahelist ja piirkondlikku koostööd, et kiirendada kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamist piirkondades, kust ebaseaduslik sisseränne sageli alguse saab (sest muude struktuursete tegurite kõrval on seal levinud vaesus, töötus, kliimamuutus ja -katastroofid, ebavõrdsus, korruptsioon ja halb valitsemine), kasutades selleks sobivaid koostööraamistikke, uuenduslikku partnerlust ja kõigi asjaomaste sidusrühmade kaasamist, tunnistades siiski iga riigi iseärasust, aga ka ühist vastutust;
- c) kaasame ja toetame kohalikke asutusi globaalse ränderaamistiku tulemusliku rakendamise seisukohalt vajaliku rahvusvahelise koostöö vajaduse ja võimaluste tuvastamisel ning kaasame nende arvamused ja prioriteedid rändega seotud arengustrateegiasse, programmidesse ja kavadesse, et järgida head valitsemistava, tagada kõigi valitsemistasandite ja valdkondade poliitika sidusus ning maksimeerida rahvusvahelise arengukoostöö tulemuslikkust ja mõju;
- d) kasutame suutlikkuse suurendamise mehhanismi ja teisi olemasolevaid instrumente, et parandada asjaomaste asutuste suutlikkust, võttes kasutusele riikide, rahvusvaheliste finantseerimisasutuste, erasektori, rahvusvaheliste organisatsioonide ja teistest allikatest pärinevad tehnilised, rahalised ja inimressursid, et aidata kõigil riikidel täita siinses globaalses ränderaamistikus sätestatud pühendumusi;
- e) sõlmime kooskõlas rahvusvahelise õigusega kahepoolse, piirkondliku või mitmepoolse vastastikku kasuliku, vajadustele vastava ja läbipaistva partnerluse, mis annab üldsust huvitavatele rändepoliitika probleemidele sobivad lahendused ning tegeleb rändega seotud võimaluste ja probleemidega kooskõlas globaalse ränderaamistikuga.

RAKENDAMINE

- 40. Globaalse ränderaamistiku tulemuslikuks rakendamiseks on vaja kooskõlastatud tegutsemist üleilmsel, piirkonna, riigi ja kohalikul tasandil (sh sidusaid ÜRO süsteeme).
- 41. Pühendume sellele, et täita globaalses ränderaamistikus sätestatud eesmärgid ja pühendumusi kooskõlas oma visiooni ja juhtpõhimõtete, tegutsedes tulemuslikult kõigil tasanditel, soodustamaks igas etapis ohutut, korrapärast ning seaduslikku rännet. Rakendame globaalset ränderaamistikku oma riikides ning piirkonna ja üleilmsel tasandil, arvestades eri riiklike olusid, võimeid ja arengutaset ning riiklikku poliitikat ja prioriteete. Kinnitame taas tahet järgida rahvusvahelist avalikku õigust ning rõhutame, et globaalset ränderaamistikku tuleb rakendada kooskõlas meie rahvusvahelise õiguse kohaste õiguste ja kohustustega.
- 42. Rakendame globaalset ränderaamistikku tihedama kahepoolse, piirkondliku ja mitmepoolse koostöö ning taaselustatud üleilmse partnerluse kaudu solidaarselt. Arendame olemasolevaid mehhanisme, platvorme ja raamistikke edasi, et tegeleda rände kõigi tahkudega. Tunnistades rahvusvahelise koostöö tähtsust eesmärkide ja pühendumuste tulemuslikuks järgimiseks, püüame suurendada põhja ja lõuna, lõunariikide omavahelist ning kolmepoolset koostööd ja abi. Koostöö toimub kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 ja Addis Abeba tegevuskavaga.
- 43. Arendades ÜROs olemasolevaid algatusi edasi, loome suutlikkuse suurendamise mehhanismi, mis toetab liikmesriikide tööd globaalse ränderaamistiku rakendamisel. See võimaldab liikmesriikidel, ÜRO-l ja teistel asjaomastel sidusrühmal (sh erasektoril ja heategevusfondidel) panustada vabatahtlikult tehnilist, rahalist ja inimressurssi, et suurendada suutlikkust ning soodustada mitmepoolset koostööd. Suutlikkuse suurendamise mehhanism koosneb alljärgnevalt:
 - a) ühenduskeskus, mis soodustab spetsiifilisi vajadustele vastavaid lõimitud lahendusi:
 - i. annab nõu, hindab ja menetleb riikide arengulahenduste taotlusi;

- ii. leiab peamisi rakenduspartnereid ÜROs ja väljaspool, võttes arvesse nende suhtelisi eeliseid ning tegevusvõimet;
 - iii. ühendab sarnaste algatuste ja lahenduste taotlused, et võimaldada vastastikust suhtlust ning vältida dubleerimist;
 - iv. tagab süsteemi, mis võimaldab mitme asutuse ja sidusrühma tulemuslikku ühist rakendamistööd;
 - v. leiab rahastamisvõimalusi (sh pannes aluse alustamisfondile);
- b) käivitusfond, kust saab projektlahenduste elluviimise alustamise vahendeid:
- i. annab vajaduse korral alustamisraha, et algatada konkreetne projekt;
 - ii. annab teiste rahastamisallikate kõrval lisaraha;
 - iii. võtab vastu vahatahtlikke annetusi liikmesriikidelt, ÜRO-lt, rahvusvahelistelt finantseerimisasutustelt ja teistelt sidusrühmadelt (sh erasektorilt ja heategevusfondidelt);
- c) üleilmne teadmiste platvorm kui avatud andmete veebiressurss, mis:
- i. toimib olemasolevate tõendite, tavade ja algatuste hoidlana;
 - ii. lihtsustab teadmiste kättesaadavust ja lahenduste levitamist;
 - iii. on ülemaailmse rände- ja arengufoorumi partnerlusplatvormi ning muude asjaomaste allikate edasiarendus.
44. Rakendame globaalset ränderaamistikku koostöös ja partnerluses migrantide, kodanikuühiskonna, migrantide ja diasporaa organisatsioonide, kohalike asutuste ja kogukondade, erasektori, ametiühingute, parlamendisaadikute, riiklike inimõigusorganisatsioonide, Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Liikumise, akadeemikute, meedia ja teiste asjaomaste sidusrühmadega.
45. Kiidame heaks peasekretäri otsuse luua ÜRO migratsioonivõrgustik, et tagada kogu süsteemi hõlmav tulemuslik ja sidus toetus rakendamisele (sh suutlikkuse suurendamise mehhanism) ning jälgida globaalse ränderaamistiku järgimist ja see liikmesriikide vajaduste alusel läbi vaadata. Sellega seoses märgime, et:
- a) Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM) tegutseb võrgustiku koordineerija ja sekretariaadina;
 - b) võrgustik kasutab täiel määral ÜRO asjaomaste üksuste tehnilisi teadmisi ja kogemusi;
 - c) võrgustiku tegevus viiakse täielikult kooskõlla olemasolevate koordineerimismehhanismide ja ÜRO arengusüsteemi ümberkorraldamisega.
46. Palume peasekretäril esitada võrgustikult saadud andmete alusel iga kahe aasta tagant globaalse ränderaamistiku rakendamise aruanne, kus on kirjas ka ÜRO süsteemi asjaomane tegevus ja institutsioonilise korralduse toimimine.
47. Tunnistades ka riikide juhitud protsesside ja platvormide tähtsat rolli rändeteemalise dialoogi üleilmses ja piirkondlikus edendamises, kutsume ülemaailmset rände- ja arengufoorumit, piirkondlikke konsulteerimisfoorumeid ning teisi üleilmseid, piirkondlikke ja allpiirkondlikke foorumeid üles jagama globaalse ränderaamistiku rakendamise kogemusi, häid poliitika kujundamise ja koostöö tavaid, edendama uuenduslikku tegutsemist ja soodustama mitme sidusrühma partnerlust konkreetsete poliitiliste probleemide lahendamiseks.

JÄTKUTEGEVUSED JA SEIRE

48. Jälgime globaalse ränderaamistiku rakendamise edenemist kohalikul, riigi, piirkonna ja üleilmsel tasandil ÜROs riiklikult ja kõigi asjaomaste sidusrühmade osalusel. Jätkutegevusteks ja seireks lepime kokku valitsustevahelistes meetmetes, mis aitavad meil saavutada oma eesmärgid ning pühendumusi.
49. Mõistes, et rahvusvaheline ränne vajab üleilmset foorumit, milles liikmesriigid saavad rakendamist jälgida ning ÜRO tegevust suunata, otsustame, et:
 - a) kõrgetasemeline dialoog rahvusvahelise rände ja arengu teemadel, mis on praegu kavandatud toimuma peaassamblee igal neljandal istungjärgul, korraldatakse ja nimetatakse ümber rahvusvaheliseks rändepoliitika läbivaatamise foorumiks;
 - b) rahvusvahelisest rändepoliitika seire foorumist saab peamine üleilmne liikmesriikide valitsuste vaheline platvorm, kus saab koos kõigi asjaomaste sidusrühmadega arutada ja jagada globaalse ränderaamistiku rakendamise edenemist (sh seoses kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030);
 - c) rahvusvaheline rändepoliitika seire foorum toimub alates 2022. aastast iga nelja aasta tagant;
 - d) rahvusvahelisel rändepoliitika seire foorumil arutatakse globaalse ränderaamistiku rakendamist kohalikul, riigi, piirkonna ja üleilmsel tasandil ning seal saab suhelda teiste asjaomaste sidusrühmadega, et võtta õppust teiste headest tulemustest ja leida lisakoostöövõimalusi;
 - e) iga rahvusvaheline rändepoliitika seire foorum lõpeb valitsustevahelise kokkulepitud eduaruandega, millega võib arvestada kestliku arengu kõrgetasemeline poliitiline foorum.
50. Kuna suurem osa rahvusvahelisest rändest on piirkondlik, kutsume asjaomaseid allpiirkondlikke ja piirkondadevahelisi foorumeid, platvorme ja organisatsioone (sh ÜRO piirkondlikke majanduskomisjone või piirkondlikke konsulteerimisplatvorme) üles tutvuma alates 2020. aastast globaalse ränderaamistiku rakendamisega asjaomastes piirkondades ning arutama seda koos kõigi asjaomaste sidusrühmadega iga nelja aasta tagant üleilmsel tasandil, et teavitada rahvusvahelist rändepoliitika seire foorumit.
51. Kutsume ülemaailmset rände- ja arengufoorumit üles leidma ruumi iga-aastasele teabevahetusele globaalse ränderaamistiku rakendamise teemal ning edastama info tulemuste, heade tavade ja uuenduslike tegutsemisviiside kohta rahvusvahelisele rändepoliitika seire foorumile.
52. Tunnistades riikide juhitud rändealgatuste tähtsat panust, kutsume eri foorumeid (nt IOMi rahvusvahelist rändedialoogi ja piirkondlikke konsulteerimisfoorumeid) ja teisi üles andma oma panuse rahvusvahelisse rändepoliitika seire foorumisse, esitades asjaomaseid andmeid, tõendeid, parimaid tavasid, uuenduslikke tegutsemisviise ja soovitusi, mis on seotud ülemaailmse turvalise, korra kohase ning seadusliku rände kokkuleppega.
53. Julgustame kõiki liikmesriike töötama võimalikult kiiresti välja edasipüüdlikke riiklikke meetmeid globaalse ränderaamistiku rakendamiseks ning vaatama edusammud riigi tasandil regulaarselt ja kaasavalt läbi (nt riikliku rakenduskava vabatahtliku väljatöötamise ja kasutamisega). Sellisel seirel tuleks kasutada kõigi asjaomaste sidusrühmade, parlamentide ja kohalike asutuste panust ning selle tulemusena peaksid rahvusvaheline rändepoliitika seire foorum ja teised asjaomased foorumid saama kasulikke teavet.
54. Palume peaassamblee eesistujal algatada 2019. aastal avatud, läbipaistev ja kaasav valitsustevaheline konsulteerimine, et panna paika rahvusvahelise rändepoliitika seire foorumi toimumine ja korraldus ning sõnastada, kuidas kasutatakse foorumil piirkondliku seire tulemusi, et parandada üldist globaalses ränderaamistikus sätestatud jätkutegevuste ja seire tulemuslikkust ning põhimõtteühtlust.